ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряат-Монголой
ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 69 (7977)
МАРТЫН 21
СРЕДА
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

Колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар саашадань бэхижүүлхын түлөө

...үдөө ажахын артелиин Устав ..., колхозно үйлэдбэриие эмхид-...дэ, артелиин ажал хэрэгые хү-...рилгэдэ колхознигуудай эдэбхи ...лые хүгжөөхэ тухай», мүн ...хознигуудта һара бүри аванс ...э ба колхозуудтахи ажалай нэ-...э түлөөһэн тухай» партиин ...ральна Комитедэй болон СССР-...инистрнүүдэй Соведэй тогтоол-...е манай республикын колхоз-...д маша ехэ һайшаалтайгаар ... Энэншье ойлгосотой. Яаха-...б гэхэдэ, колхозуудые эмхидхэ-...ажахын талаар саашадань бэ-...үүлгэдэ, хүдөө ажахын бүхы ...ринуудые түргэнөөр хүгжөөл-..., олониитэ колхознигуудай мате-...ьна байдалые бүри һайжаруул-... тус тогтоолнууд тон ехэ үүргэ ...эхэ байна.

...нөө үедэ манай орон дотор кол-...байгуулалта хэзээ хэзээнэйхи-...ээр хүгжөөд, батажаад байна. ...зуудта ажалайнь бүтээсэ эрид ...лээ, ниитынь заршам хатуу-... үйлэдбэриинь эмхидхэл һай-...а.

...дөө ажахын артелиин жэшээтэ ...вай баталан абтаһан сагһаа ...о хори гаран жэл үнгэрбэ. Энэ ...о колхознигуудай ажабайдалда ...убилалтануудай болоһониинь ...эжэ: колхозууд ниитынгээ ажа-...амжалтатайгаар хүгжөөхэ хэ-...баян дүй дүршэлтэй болоо, ...знигууд политическэ талаараа ...д ургаа, тэдэнэр өөһэдынгөө ...эриие ударидан ябуулха ша-...бэрхэ мэргэжэлтэй болоо, ...зуудай материально-техниче-...базань урда урдынхиһаа үлүү ...бэхижээ. Тиихэдэ һүүлэй үедэ ...иин Центральна Комитет болон ...скэ правительствын зүгһөө хү-...жахые хүгжөөхэ тушаа хэдэн ...а хэмжээ-ябуулганууд хараа-...һаншье, бэелүүлэгдэһэншье .... Тэрэнэй ашаар колхозуудта ...ческэ туһаламжа ехээр үзүү-...нэ. Трактор, комбайн болон ...ажахын элдэб машинанууд ...роо. Колхозууд мэргэжэл ...тай хүтэлбэрилхы хүдэлмэри-...дтэй болоһон байна.

...нэ оршон байдалда хамтынгаа ...е ударидан ябуулха хэрэгтэнь ...зуудай эрхыень үргэдхэхэ, кол-...гуудай өөһэдынь үүсхэл эдэб-... бадаруулха шухала болоно .... Тиимэ дээрэһээ хүдөө ажахын ...иин жэшээтэ Уставта хуби-...нуудые оруулха хэрэгтэй бо-...ахадааб гэхэдэ, мүнөө байгаа ... мүнөөнэй эрилтэнүүдтэ хүсэд ...сахагүйһөө гадна, харин за-...шарта тэрэ хадаа колхозни-...й эдэбхи үүсхэлые хизаарлана, ...дэ ажал хүдэлмэридэ хойро-...ндадаг, залхуу хүнүүдтэй ...хэ ябадалда һаад ушаруулна. ... юун дээрэһээ илангаяа элеэр ...данаб гэхэдэ, ниитын ажалда ...оошье хабаадалсадаггүй аад, ...зой гэшүүн гэжэ нэрэтэйл хүн ...бууса шадарай ехэ газартай ...аг, колхозно бэлшээри дээгүүр ...нгаа малнуудые бэлшээдэг, тэ-...эн колхознигуудта тогтоогдо-...хамаг бүхы бусад хүнгэлэлтэ-...е абадаг байна. Энэ хадаа эр-...р ажалладаг үнэн сэхэ колхоз-...дые материальна талаарнь ...шуулха тухай парти, прави-...ствын заабаринуудта огто таа-...үй байна. Энэ таагүй ябадалые ...дааа болюулха, колхозтой ...ше холбоогүй болоһон хүнүү-...олхознигой бүхы хүнгэлэлтэ-...ээ хаһаха, тиигээд колхозно ...бэридөө хамаг бүхы анхаралаа ...улжа, түбхын түрүүндэ нии-... ажахые хүгжөөхэ гэжэ орол-...түрүүшүүлые һайнаар урма-...ха гэһэн дурадхалнуудые кол-...гууд өөһэдөө оруулна. Энэнь ...уб байна.

...а колхозно демократиие эбдэ-...дотоодынгоо ажабайдалай асуу-...нуудые колхозуудай өөһэдөө ...дхэхэ ябадалдань һаад уша-...даг, тус тус колхозуудай тад он-... эрхэ байдалые хараадаа абан-гүй, хүдэлмэриин юрэнхыдөө нэгэ янзаар тогтоогдоһон нормонууд болон сэгнэлтэнүүдые колхозуудта дээрэһээ баадхаха гэжэ эрмэлзэдэг ушарнууд олонто үзэгдэдэг байгаа. Эдэ таагүй ябадалнууд саашадаа усадхагдахань гээшэ.

КПСС-эй Центральна Комитедэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолнууд соо элирүүлэгдэһэн дээрэ дурсагдагша дутуу дунда зүйлнүүдэй манайшье республикын колхозно ажабайдалда үзэгдэдэг байһаниинь элитэ. Эдэ дутуунуудые ойрын болзор соо усадхажа, хүдөө ажахын артелиин жэшээтэ Уставта хубилалтануудые оруулха гээшэ республикын колхозуудай тон шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Мүнөө колхозуудта үргэн ехэ эрхэ олгогдоно. Дотоодынгоо ажабайдалтай холбоотой шухалын шухала асуудалнуудые тэдэнэр саашадаа өөһэдөө шиидхэдэг болохонь. Колхозник бүхэн бууса шадарай хэды шэнээн газартай байхаб, хубидаа хэды толгой малтай байхаб, жэл соо адагынь хэды ажалта үдэр олохо уялгатайб гэхэ зэргын асуудалнуудые хамтынгаа суглаан дээрэ колхознигууд өөһэдөө шиидхэхэ ёһотой. Эдэ асуудалнуудые шиидхэхэдээ, түбхын түрүүндэ ниитынгээ ажахые үргэнөөр хүгжөөхэ, ажалайнгаа бүтээсые эрид ехээр дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэгээр үйлэдбэрилдэг болохо, колхозоо баяжуулха, ажалта үдэр бүхэндэ продуктнуудые болон мүнгэ ехээр хубаарилдаг болохо гэһэн гол зорилгонуудые колхознигууд хараадаа абаха уялгатай. Энэ хадаа хамтынгаа ажахын хэрэгтэ колхознигуудай өөһэдынь анхарал оролдолго болон үүсхэл эдэбхиие улам бүри бадаруулха байһаниинь лабтай.

Заһабаринууд, хубилалтанууд болон нэмэлтэнүүдэй оруулагдаһанай һүүлээр, колхознигуудай хамтын суглаан дээрэ баталагдаад, аймгүйсэдкомой бүридхэлдэ абтаһан хойноо хүдөө ажахын артелиин Устав энэ колхозой бүхы ажал-ябуулгын гол хуули болохо байна.

«Колхознигуудта һара бүри аванс үгэлгэ ба колхознигуудай ажалай нэмэлтэ түлөөһэн тухай» тогтоол соогоо партиин Центральна Комитет болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет хадаа колхознигуудта һара бүри аванс мүнгөөр үгэдэг болохо, ажалай нэмэлтэ түлөөһэ үгэдэг гуримые хубилгаха шухала гэжэ колхозуудта һанамжалан дурадхаба. Эдэ асуудалнуудые колхознигууд саашадаа тэрэшэлэн өөһэдөө шиидхэдэг болохонь. Энэ хадаа колхозуудай экономическа талаараа улам амжалтатайгаар хүгжэлтэдэ туйлай ехэ удхашанартай байхань элитэ, яахадааб гэхэдэ, ажалта үдэрэй үүргэнь дээшэлхэ, колхознигууд урмашаха, тэдэнэй ажалайнь бүтээсэ ехэ болохо байна.

Манай республикыншье түрүү колхозууд гэшүүдтээ һара бүри аванс мүнгөөр үгэдэг болоһоор нилээд үнинэй байха юм. Жэшээлхэдэ, Түнхэнэй аймагай «Путь коммунизма» колхоз 1954 оной августһаа эхилжэ, колхознигуудтаа һара бүхэндэ аванс үгэдэг болоһон байна. Энээн дээрэһээ колхознигуудайнь эдэбхи ургаһан, ажалайнь бүтээсэ дээшэлһэн, хүдөө ажахын продуктнуудые урдынхиһаа ехээр үйлэдбэрилдэг болоһон байна. Колхозойнгоо гэшүүдтэ һара бүри мүнгөөр аванс үгэдэг болоһон олохон колхозуудта ажалайнь эмхидхэлэй нилээд һайжарһан тухай партиин Зэдын айкомой секретарь нүхэр Жёлтый һая манай газетэдэшье бэшэһэн байна.

Колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар саашадань бэхижүүлхэ гээшэ КПСС-эй XX съездын түүхэтэ тогтоолнуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ ябадалда тон ехэ удхашанартай. Тиимэһээ партийна, советскэ органууд энэ асуудалда гол анхаралаа хандуулха ёһотой.

Дээдэ Тушаалта Джеляль БАЯРТА Турецкэ Республикын Президентдэ

АНКАРА

Турци Советскэ Союз хоёрой хоорондын харилсаае хүгжөөлгэдэ тон шухала үүргэ гүйсэдхэһэн, 1921 оной мартын 16-най советско-турецкэ Договорой баталагдаһанһаа хойшо 35 жэлэй ойтой дашарамдуулан минии үнэн сэдьхэлэй амаршалгые, зол жаргалтай, элүүр энхэ байхые Танда өөртэтнай, мүн тэрэшэлэн турецкэ арадай һалбаран мандахые хүсэжэ байһан арюун хүсэлыемни тогтоохыетнай Дээдэ тушаалта Таниие гүйнаб.

К. ВОРОШИЛОВ,
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ

Москва, Кремль,
1956 оной мартын 15.

Дээдэ Тушаалта господин Маршал К. ВОРОШИЛОВТА, Советскэ Союзай Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэдэ

МОСКВА

1921 оной мартын 16-да баталагдаһан манай хоёр ороной хоорондын Договорой ойтой дашарамдуулан Танай намда эльгээһэн хандалга бэшэгэй түлөө Дээдэ тушаалта Танда баясхалан хүргөөд, элүүр энхэ байхые Дээдэ тушаалта Танда Советскэ Союзай арадуудта һалбаран мандахыень хүсэжэ байһан арюун хүсэлөө эльгээнэб.

Турецкэ Республикын Президент ДЖЕЛЯЛЬ БАЯР.

Анкара.

Маршал Чжу Дэ В. М. Молотовтой уулзаба

Мартын 19-дэ Хитадай Арадай Республикын Түрүүлэгшын Орлогшо Маршал Чжу Дэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотовтой уулзаба.

Хитадай Арадай Республикаһаа СССР-тэ байгаа Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Лю Сяо, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо Н. Т. Федоренко гэгшэд уулзалга дээрэ байлсаба.

В. М. Молотов Маршал Чжу Дэ хоёрой хоорондо уласхоорондын байдалай асуудалнуудаар үнэн сэдьхэлэй, хани ёһоной шэнжэтэй хөөрэлдөөн болоо.

„Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө" уласхоорондын Сталинска шан Шейх Мухаммед Аль-Ашмарта барюулагдаба

ДАМАСК, мартын 19. (ТАСС). «Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» уласхоорондын Сталинска шан Сириин олониитын элитэ ехэ ажал-ябуулагша, Сириин эб найрамдалай тала баригшадай национальна комитедэй түрүүлэгшэ Шейх Мухаммед Аль-Ашмарта Дамаскын ехэ кинотеатрнуудай нэгэн болохо «Фардус» гэжэ кинотеатр соо мартын 17-до баяр ёһололой оршон байдалда барюулагдаба.

1500 хүнэй һууритай кинотеатрын зал хүн зоноор дүүрэнхэй байба. Шан барюулха үедэ Сириин гүрэнэй ба политическэ элитэ ехэ ажал-ябуулагшад: парламентын вице-түрүүлэгшэ Рафик Башшур, дотоодын хэрэгүүдэй министр Али Бузо, парламентын депутадууд, олониитын элитэ ажал-ябуулагшад байлсаба. Мүн СССР-һээ Сиридэ байгаа посол С. С. Немчина, гадаадын гүрэнүүдһээ Сиридэ байгаа дипломатическа түлөөлэлгын хэдэ хэдэн оронуудай толгойлогшонор ба түлөөлэгшэд байлсаба.

Сирийскэ арадай алдарта хүбүүн, эб найрамдалай түлөө эсэшэгүй тэмсэлшэ Шейх Мухаммед Аль-Ашмарые амаршалжа, баяр хүргэхын тулада Ливанай, Иорданиин, Ирагай эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөнэй түлөөлэгшэд ерэһэн байна. Лауреадай нэрээр амаршалгын олон арбаад телеграмма дэлхэйн заха хизаарнуудһаа абтаа.

Баяр ёһололой суглаае Сириин уранзохёолшо, олониитын ажал-ябуулагша Мунир Сулейман нээгээ. Тобшо үгэ хэлэхэ зуураа, тэрэ хадаа арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлгын аша туһада Шейх Аль-Ашмарай эрхилһэн аша үрэ ехэтэй, эсэшэ сусашагүй ажал-ябуулга тухай, сирийскэ арадай национально-сүлөөрэлгын тэмсэлдэ тэрээнэй эдэбхитэйгээр хабаададаг тухай хэлэһэн байна.

Удаань профессор Назим Мусли (Сири), д-р Набих Рушейдад (Иордани), Жорж Ханна (Ливан) гэгшэд лауреадые амаршалжа үгэ хэлээ. Уласхоорондын Сталинска шангай комитедэй үмэнэһөө тус комитедэй делегациие хүтэлбэрилэгшэ, эб найрамдал хамгаалгын Советскэ комитедэй түрүүлэгшэ, уранзохёолшо Николай Тихонов үгэ хэлээ.

Дээдэ шан абаһантайнь дашарамдуулан Шейх Мухаммед Аль-Ашмарые халуунаар амаршалха зуураа, Н. С. Тихонов иигэжэ хэлээ: «Эб найрамдал хамгаалгын Советскэ комитедэй зүгһөө, бүхы советскэ хүнүүдэй зүгһөө Таниие үнэн сэдьхэлһээ амаршалнаб. Советскэ хүнүүд хадаа газар дэлхэйн бүхы арадуудай үмэнэ элитэ ехэ габьяа байгуулжа, үндэрөөр, үнэн зүбөөр сэгнэгдэн, эб найрамдалай шанда хүртэһыетнай мэдэнэ. Эрхэ сүлөөдэ дуратай сирийскэ арадай столицада — «Зүүн зүгэй субад эрдэни» гэжэ нэрлүүлдэг Дамаск городто ерээд, Танда энэ дээдэ шан барюулжа байһандаа би илангаяа ехэ баяртайб».

Н. С. Тихонов «Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» уласхоорондын Сталинска шангай лауреадай дипломые ба алтан медалиие Шейх Мухаммед Аль-Ашмарта альга ташалга доро барюулна.

Советскэ Союзай 30 миллион мусульмануудай үмэнэһөө баяр хүргэһэн, Дунда Азиин ба Казахстанай мусульмануудай духовно управлениин түрүүлэгшын орлогшо З. Бабахановай үгэ хэлэхэдэ, тэндэ сугларагшад нэрьемэ овацяар угтаа. З. Бабаханов Советскэ Союзда оёгдоһон гоё һайхан дэгэл Шейх Мухаммед Аль-Ашмарта бэлэг болгон барюулаа.

Эб найрамдалай уласхоорондын шангай комитедэй делегациин нүгөөдэ гэшүүн, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн—корреспондент Г. В. Церетели арабска хэлэн дээрэ амаршалгын тобшо үгэ хэлээ.

Шейх Мухаммед Аль-Ашмарай гуйлтаар уншагдаһан тэрээнэй үгэ тон ехэ анхаралтайгаар шагнагдаа. Тэрээнэй үгэ дотор, тусхайлбал, иигэжэ хэлэгдэнэ:

Мүнөөдэр намда барюулагдаһан шан хадаа минии өөрымни габьяае бэшэ, харин эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө сирийскэ арадай болон бүхы арабска арадуудай хэжэ байгаа тэмсэлые үндэрөөр сэгнэһэн ябадал болоно гэжэ би тоолонob.

Арабска арадуудай сүлөөрэлгын хүдэлөөн мүнөө улам үргэн далайсатай, революционно далайсатай боложо эхилээ. Тиин империалистическэ гүрэнүүд энэ хүдэлөөниие һаатуулжашье, тэрээниие даражашье шадахагүй. Юуб гэхэдэ, энэ хүдэлөөн эдэ арадуудай зүрхэ сэдьхэлэй гүнзэгы сооһоо түрөө бшуу. Энэ хүдэлөөн хадаа арабска нацада урдань тохёолдоһон, мүнөөшье тохёолдожо үргэлжэлһөөр байгаа түүхэтэ эрхэ байдал cooһоо бии болохо ёһоорoo бии болоһон байна.

Арабска нацын нэгэдэл ба тэрээниие империализмһаа сүлөөлхын түлөө тэмсэл хадаа тон шухала зорилго мүн. Энэ зорилго хадаа энэ районһоо гадна, мүн бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хэрэгтэ туһа нэмэри хэнэ, тэрэшэлэн бүхы хүн түрэлтэнэй интересүүдтэ харюусана, дайниие зайсуулгада туһална. Бидэнэр эб найрамдалтай байхые уряалдаг манай уряа ба арабска нацын нэгэдэлэй түлөө, тэрээниие сүлөөрэлгын түлөө тэмсэл хоёрой хоорондо илгаа хэнэгүйбди, юуб гэхэдэ, энэ хоёр нэгэн адли хэрэг мүн. Тиимэһээ бидэнэр арабска гурбан гүрэнэй толгойлогшонорой хамтын мэдүүлгые дэмжэнэбди, «эб найрамдалай аша туһада, тэрээниие хамгаалан бэхижүүлгын аша туһада хэгдэдэг хүдэлмэри хадаа гүрэнүүдэй хоорондын хани ёһоной харилсаа холбооһоо үндэһэтэй. Бүхы арадуудай бэеэ даанхай, гүйсэд тэгшэ эрхэтэй байха, мүн хүнэй эрхэнүүдые хүндэлхэ, ООН-эй Уставай заабаринууд болон ёһо гуримуудые сахиха гээшэ энэ харилсаа холбооной үндэһэ һууринь боложо үгэхэ байна» гэһэн тэдээнэй үгэнүүдтэ хамжанабди.

Тиимэ дээрэһээ бидэнэр хани ёһоной энэ харилсаа холбооной ёһо гуримые бүхы гүрэнүүдэй бодотоор бэелүүлхэ, мүн тинхэтээ хамта арабуудай эрхэнүүдые тэдэнэрэй хүндэлхэ ябадал хадаа эдэ гүрэнүүдэй интересүүдтэй, мүн тэрэшэлэн арабска нацын интересүүдтэй зохилдоно гэжэ бидэнэр хэлэнэбди.

Арабска арадууд сүлөөрэлгын ёһотой хүдэлөөнэй үедэ ороо. Тиин өөһэдынгөө сүлөөрэлгые ба нэгэдэлые туйлаха хэрэгтэнь тэдэнэртэ һаад хэхэ ямаршье хүсэн дэлхэй дээрэ байхагүй. Өөһэдынгөө сүлөөрэлгын түлөө, эб найрамдалай ба нэгэдэлэй түлөө тэмсэлдэнь арабска арадуудта туһалхыень бүхы хамаата гүрэнүүд болон арадуудые уряалнабди.

Эрхэ сүлөөтэй ба бэеэ даанхай байдалтай болоһон арабска арадууд индустриализацилгын түлөө, өөһэдынгөө культурна ба материальна хэмжээе дээшэлүүлхын түлөө тэмсэжэ эхилээ. Экономическа тэмсэлдэнь эдэ арадуудые дэмжэлгэ хадаа энэ райондо эб найрамдалай тогтонижолгодо нилээд ехээр туһалжа, хани харилсаанай замда ёһотойгоор гараһан бүхы гүрэнүүдтэй тиимэ харилсаае бэхижүүлхэ байна.

ТАРИЛГЫЕ ТҮГЭС БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР УГТАЯ!

Түсэбөө дүүргэнэгүй

Үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые саг болзор соонь, шанар һайнтайгаар үнгэргэхэ гээшэ баян ургасын түлөө тэмсэлдэ шухала удхашанартай. Теэд, Ториин аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозойхид энэ хүдэлмэриие тоодоггүй заншалтай. Тэдэнэр агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудай түсэб жэл бүхэндэ зохёогоод лэ тэрэнээ дүүргэхын түлөө оролдоногүй.

Мүнөө хабарай тарилгын ойротожо байхада поли дээрэ наг шэбхэ гаргаха түсэбэй гурбанайшье нэгэ хуби дүүргэгдээгүй, үнэһэ, тахяагай аргал гэхэ мэтын нютагай үтэгжүүлгэ тон муугаар суглуулагдана.

Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, «хүнүүднай хүртэнэгүй» гэһэн шалтаг колхозой хүтэлбэрилэгшэд баридаг. Үнэн дээрээ иимэ бэшэ. Энэ колхозойхид хэдэн жэл удаагаар тарянай болон сабшалангай газарнуудые үтэгжүүлдэггүй болошонхой. Мүнөө үедэ 80 гаран колхознигууд ямаршье ажал хэнэгүй. Тэрэ тоодо Н. Зайцева, Г. Осокина, А. Харламова, В. Десятова болон бусад колхознигууд нёдондо нэгэшье ажалта үдэр олоогүй байгаа. Гадна, 30 гаран колхознигууд 2-һоо 10 хүрэтэр ажалта үдэр олоһон байна. Хэрбээ эдээниие ажалда хабаадуулаа һаа, үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд саг соогоо үнгэргэгдэжэ болохо байгаа. Теэд, энээн тушаа колхозой правлени зохихо хэмжээ абанагүй.

А. Ткач.

Дутуунуудаа дары усадхаха

Хабарай эхин һара дүүрүүтэй байна. Тарилгада бэлэдхэлэй дүнгүүд мүнөө гаргагдахаар болоо. Энэ талаар Баргажанай колхозуудай хэһэн хүдэлмэри хараад үзэе. Аймагай колхозууд хамтадаа 17830 центнер орооһото культурануудай үрэһэ бэлэдхэхэ ёһотой һэн. Теэд тэрэнэй 80 процентнь гэхэ гү, али 15511 центнерынь бэлэн болгогдоо. Гадна, олонхи колхозууд хартаабхын мянгаад центнер, овёсой 2 мянгаад центнер үрэһэ дутуутай байбашье, тэдэниие хүсэлдүүлхэ тухай энэ гэхэ оролдолго гаргаадүй. Энэ хүдэлмэри зүндөө орхигдонхой. Илангаяа Куйтунска МТС-эй дирекци һанаа амар һууна.

Нэгэ хэдэн жэшээ харая. Баргажанай сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз бүхы үрэһэ хүрэнгынгөө миил 64 процентыень бэлэн болгоод байна. Эндэ шэниисын болон овёсой үрэһэн ехэ дутамаг.

Эндэхи Карл Марксын, XVII партсъездын, Маленковой нэрэмжэтэ болон бусад олон колхозуудта иимэрхүү байдалтай.

Иимэ байдалда аймагай бүхы колхозууд бултадаа орошоо гээшэ гү гэхэдэ, тиимэшье бэшэ. Жэшээлхэдэ, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз халуун намар байхада үрэһэ хүрэнгэеэ хүсэд хаагаад, һайнаар хадагалжа, харууһалжа байнхай. Тэрэнэй ашаар 2572 центнер үрэһэн мүнөө бэлэн байна.

Үрэһэ бэлэдхэхын хажуугаар полидоо наг шэбхэ гаргаха, һайрамай уһа тогтоохо хүдэлмэри баян ургасын түлөө тэмсэлдэ тон шухала удхашанартай. Аймаг дотор, илангаяа Хүйтэндэ 50 сантиметр гүнзэгытэй саһан ороһон байна. Теэд энэ саһа полинуудтаа тогтоохын тула колхозууд юушье хээгүй шахуу. Бороо хура ороол хадаа тарян ургаха гэһэн һанаа амар бодол зарим газарта үзэгдэнэ. Хаалта, боолтонуудые саг соонь хээ һаа, полинуудтаа һайрамай уһа ехээр тогтоожо болохо байгаа. Теэд энэ хэрэгтэ Баянголой, Уланай сомоной колхозууд анхаралаа табинагүй. Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд гансал һайрамай уһа тогтоохо хүдэлмэридэ бэлдэнэгүй бэшэ, мүн үнэһэ, шубуунай аргал суглуулнагүй.

Тарилгада бэлэдхэлэй дутуунуудые дары усадхаха саг болоо.

М. Байкалов.

Техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахабди

Манай тракторна бригада ажахын үнгэрһэн жэлдэ условно трактор бүхэнөөр 750 гектар зөөлэн хахалалга хээд, октябриин 20-һоо трактор машинануудаа заһабарилжа эхилээ һэн. Заһабарилгын хүдэлмэриие түхэреэн жэл соо ябуулжа, ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, бидэнэр заһабарилгаяа декабрь һарада дүүргээ һэмди.

Мүнөө бригадын 16 механизаторнууд Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилжэ байна. Эдэнэр барилгын модо ойһоо шэрэжэ, тарянай газар дээрэ наг шэбхэ гаргана, малай байрануудта үбһэ, солоомо зөөлсэнэ.

Манай бригада мүнөө жэлдэ 1600 гектарта тарилга хэхэ байна. Тэрэнэй 900 гектарынь үнгэрэгшэ зунай пар юм. Тэрэ тоодо 100 гаран гектарынь нүхэр Мальцевай аргаар хахалаа һэмди. Мүнөө жэлһээ эхилжэ хабар хахалагдаһан газар дээрэ тарилга хэхээ болихобди. Юуб гэхэдэ, иимэ газарһаа өөдтэй ургаса абтадаггүй.

Тиихэдэ энэ хабартаа түрүүшынхеэ сахарна свёкло тарихамнай. Энэ культурые тариха 40 гектар газар дээрэ үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд хэгдэжэ байнхай.

Малай тэжээл болохо кукуруза 200-гаад гектарта таригдаха юм. Мүнөө кукурузын участогууд дээрэ наг шэбхэ гарганабди.

Бидэнэр мүнөө жэлдэ тарилгын талмайн га бүридэ 12 центнер таряа ургуулха уялга абанхайбди. Энэ абаһан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын түлөө оролдохо байнабди.

Зургаадахи табанжэлэй турша соо трактор болон комбайнуудай үдэр бүриин бүтээсые 30—35 процентһээ бага бэшээр дээшэлүүлхэ зорилгоор бидэнэр техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэхэбди.

Ц. Дамбаев, Ехэ-Кударын МТС-эй тракторна бригадын бригадир.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Уранзурааша В. Н. Бакшеевтэ СССР-эй Арадай уранзурааша гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ олгохо тухай

Уранзуралгын искусствын талаар габьяатай байһантайнь дашарамдуулан уранзурааша Василий Николаевич **Бакшеевтэ СССР-эй Арадай уранзурааша** гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ олгохо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ,

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1956 оной мартын 19.

Түрүү колхозой дүй дүршэлһөө

Манай колхознигууд һара бүри аванс абадаг болоо

☆ ☆

Е. Н. ХОЛБОЕВ, Түнхэнэй аймагай „Путь коммунизма" колхозой түрүүлэгшэ

☆ ☆ ☆

Манай Парти, Правительство хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ тон ехэ анхарал хандуулха зуураа, орон дотор хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг ехэ болгохо тушаа колхознигууд, механизаторнууд болон бүхы советскэ арадай үмэнэ хүндэтэй ба харюусалгатай зорилгонуудые табина.

Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула колхознигуудай материальна урма хэшээлые бадаруулха ёһо гуримые зүбөөр хэрэглэхэ гээшэ угаа ехэ удхашанартай. Энэ хадаа ажалай журам бэхижүүлхэ, ажалта үдэрэй үнэ сэнгые, мүн хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ ба ниитын малажалһаа ашаг шэмэ ехээр абадаг болохо хэрэгтэ хэмгүй ехэ нүлөөтэй байдаг гэжэ түрүү колхозуудай дүй дүршэл элеэр харуулна.

Һайшаалтай энэ ёһо гуримые зүбөөр, бодомжотойгоор хэрэглэхэдэ колхознигууд бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха хүсэлтэй боложо, ниитынгээ баялигые хүгжөөхын ба баян дэлгэр ажаһуудалтай болохын түлөө бүхы хүсэеэ паргана.

I.

Манай колхоз аймаг соогоо томо артельнүүдэй нэгэн юм. Хоёр жэлэй саана «Улаан Тооро», «Улаан Шулуута» колхозууд нэгэдэжэ, «Путь коммунизма» гэжэ колхоз болоод байхадань ажалай журам ехэ һула байгаа һэн. Зарим колхознигууд үбһэ, таряа хуряалгын түлэг дундаа ябажа байхада ниитын ажалда хабаадалсангүй, һархяаг мөөгэ суглуулжа, һамар сохижо, олзо олохын түлөө ой тайга гарашадаг байгаа бэлэй. Малажал дээрэ хүдэлмэрилхэ дуратан үсөөн һэн. Иигэжэ хүдэлмэриин хүсэнэй хаанашье хүрэлэггүй байхада ямар нэтэн барилга хэхэнь бэрхэтэй байһан юм. Тиин колхоз һүүлэй хэдэн жэлэй турша соо барилгын энэ гэхэ хүдэлмэри хээгүй.

Иимэ байдалые саашадаа яашье тэсэжэ болохогүй байгаа. Тиимэһээ ажалай журамые хайшан гэжэ бэхижүүлхэб, колхознигуудай урма хэшээлые ямар аргаар дээшэлүүлхэб, ажахыгаа яажа гээгдэлһээ гарпахаб гэһэн шухалын шухала асуудал колхозой правлениин, партийна организациин үмэнэ табигдаа һэн.

Ажахыгаа дэбжээн хүгжөөжэ шадаһан ороной түрүү колхозуудай ажалай эмхидхэлые шудалжа үзэхэдэмнай артелиин гэшүүдэй урма хэшээлые бадаруулхын тула тэдэнэр һара бүри аванс үгэдэг болоһон байгаа. Жэшээнь, колхознигуудай олоһон ажалта үдэртэ мүнгэн аванс үгэдэг болоһон Смоленскэ, Сумска, Орловско болон бусад түрүү областьнуудай колхозууд ажахыгаа хүгжөөхэ талаар горьтойхон амжалта туйлаһан байна. Бидэнэршье энэ аргые хэрэглэдэг болоё гэжэ колхозой коммунистнууд правленидэ дурадхаһан байгаа.

Колхознигуудта һара бүри аванс үгэдэг түрүү колхозуудай дүй дүршэлые һайса шудалаад, тэрэниие артелиин гэшүүдтэ ойлгуулжа захалаа һэмди. Колхознигууд энэ аргые ехэтэ һайшаажа, бүримүһэн зүбшөөһэн байгаа. Тиигээд, 1954 оной август һараһаа хойшо колхознигуудтаа ажалта үдэртэнь һара бүри мүнгэн аванс үгэдэг болоо һэмди. Эгээн түрүүшээр, август һара соо колхознигуудай олоһон ажалта үдэр бүхэндэ 73 мүнгэ хубааһан байгаабди. Бүхыдөө 20 мянган түхэриг хубаагдаа һэн. Тиихэдэ ноябрь һара соо колхознигуудай ажалта үдэр бүхэндэ 2 түхэриг 94 мүнгэн, декабрь соо — 3 түхэриг 60 мүнгэн хүртэһэн байгаа. 1955 оной май һара соо колхознигуудта хамта 66 мянган түхэриг хубаагдаһан байна. Колхознигууд һара бүри мүнгэ ехээр абадаг болоходоо улам һайнаар ажаллаха хүсэлтэй болоо. Иигэжэ колхознигууд ниитын ажал хүдэлмэридэ эдэбхи хэшээлтэйгээр хабаадалсадаг боложо захалаа. Тиин ажал хэжэ шадаха колхозник бүхэн үнгэрһэн жэлдэ дунда зэргээр 403 ажалта үдэр олоо. Тэдэнэй ажалта үдэртэ хамта 613 мянган түхэриг хубаагдаа.

Урдань колхозһоо таража, предприяти, эмхи зургаануудта ажаллахаяа ябашаһан колхознигууд, мүн шэнэ гэшүүд, хамта дээрээ 50 бүлэ тэхэ гү, али ажал хэжэ шадаха 100 гаран хүн колхоздомнай жэл хахадай турша соо нэмэһэн байгаа. Мүнөө колхоздо ажал хэжэ шадаха 571 гэшүүн бии.

Нёдондо жэлдэ эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ малажалһаа эды шэнээн продукци абтаа:

һүн	— 65,9 центнер
мяхан	— 20,4 —»—
нооһон	— 61 килограмм
үндэгэн	— 1002 хэһэг

Энэ жэлдэ колхознай эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 90 центнер һү, 27 центнер мяха, 62 килограмм нооһо, 3200 хэһэг үндэгэ абахаар хараалһан байна. Тиигэбэшье колхознигууд энэ зорилгоё дүүргэхээр эрид шиидэнхэй.

II.

Колхознигуудта һара бүри аванс үгэжэ эхилһээр жэл хахад болоо**бди. Энээхэн болзор соо ниитымнай** ажахыда нилээд ехэ хубилалта болоо. Энэ хубилалтые харахын тулада ажахын үнгэрһэн жэлэй дүнгүүдые 1953 оной дүнгүүдтэй жэшээд үзэе. 1953 ондо орооһото культурануудай валовой суглуулбари 5509 центнер байгаа һаа, 1955 ондо 10196 центнер болоо. Тиимэһээ орооһото культурануудай валовой суглуулбари жэл хахад соо 2 дахин дээшэлһэн байна. 1953 ондо колхознай муу ургаса хуряаһан дээрэһээ 1954 оной тарилгада хүсэд хүрэхэ үрэһэгүй байгаа. Тиимэһээ колхоз мянга гаран центнер үрэһэнэй шэниисэ худалдажа абаһан юм. Харин ажахын үнгэрһэн жэлдэ ургаса муугаар гарадаг сабшалангай болон бэлшээриин 500 гаран гектар газар хахалжа, тарилгын талмайе үргэдхэһэнэй, мүн яһала һайн ургаса хуряаһанай ашаар тарянанай валовой суглуулбарие горьтойхоноор нэмээжэ, тарилгада хүсэд хүрэхэ үрэһэ хүрэнгэ хаатаад, колхознигуудай ажалта үдэртэ таряа хубааһан байнабди.

Ороoһото культурануудай валовой суглуулбарие хоёр дахин дээшэлүүлээшэмнай үшөөл бага, партиин табиһан зорилгодо холо хүрэнэгүй гэжэ һайн мэдэнэбди. Тиимэһээ ажахын энэ жэлдэ манай колхозой гэшүүд тарянанай валовой суглуулбарие 15 мянган центнертэ хүргэхэ зорилго урдаа табяа. Энэ зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада тарилгын талмайе үшөө хэдэн зуугаад гектараар нэмээхэ байнабди. Тиимэһээ шэнэ газар, мүн ургаса муу гарадаг бэлшээриин ба сабшалангай ехэхэн газар хахалагдаха байна.

Жэл хахад соо колхозой олзо доход 600 мянга гаран түхэриг нэмэжэ, хамта дээрээ нэгэ миллион 526 мянган түхэриг болоо. Энэ болзор соо хубаагдадаггүй фонд миллион түхэригөөр нэмэжэ, хамта дээрээ 2 миллионһоо үлүү гараа. Жэл хахад соо колхоз өөрынгөө хүсөөр 500 үнеэдэй байха 3 байра баряа. Тэдэнэй нэгэн дүрбэн рядтай юм. Мүн тэрэшэлэн 200 тугалай байха 2 байра, 100 хониной байра, бэлшээжэ таргалуулха малай хоёр байра баригдаа. Гадна, колхозой центрые болбосон түхэлтэй болгохын тула 18 стандартна шэнэ гэр, типовой бани, заһабарилгын мастерской, 8 автомашинын байха автогараж, малшадай байха 14 гэр, ехэ ледник, 4 мянган тонно силосэй багтаха траншей, 500 квадратна метр талмайтай шэнэ ток баригдаа. Колхоздоо шэнэ столово барижа нээгээбди. Малай 3 фермэ гүйсэд механизацилагдаа, олонхи фермын гэр байрануд капитальнаар заһабарилагдаа. Шэнээр бариһан радиоузелһаа колхознигуудай гэр бүхэндэ радио оруулагдаа. Малажалай томо фермэ бүхэндэ радио оруулагдаһан, телефон татагдаһан байна.

Мүнөө жэлдэ барилгын бүри ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ. Үнгэрэгшэ үбэл 4 мянган кубометр барилгын модо бэлдээд, бултыень барилга хэхэ газартаа шэрэжэ асаранхайбди. Мүнөө 100 тугалай байха типовой нэгэ байра, 30 гахайн байха шэнэ байра, колхознигуудта 12 стандартна гэр, 22 мянган центнер тарянанай багтаха хоёр склад, 800 хониной байра, 200 үнеэнэй байха 4 рядтай типовой байра баригдажа байнхай. Гадна, нэгэ типовой культбаза, курорт «Аршанда» колхознигуудай амаралтын байшан баригдажа байна.

Эдэ бүхы хүдэлмэри хэхын тула эгээн түрүүн колхознигуудта һара бүри мүнгэн аванс үгэдэг боложо, тэдэнэй материальна урма хэшээлые дээшэлүүлһэн, ажалта үдэрэй үнэ сэнгые эрид ехэдхэһэн, ажалай эмхидхэлые үндэһөөрнь һайжаруулһан байгаабди. Тиигээгүй хадаа эды шэнээн хүдэлмэри хэхэ арга байгаагүй һэн.

III.

Ажахыгаа һэргээн хүгжөөхэ талаар зарим тэды амжалта туйлаһан байбашье, манай хүдэлмэридэ олон дутуу дунданууд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд бии байһаар. Тарянажал ба малажалнай үшөөл олзо доход багатай байһаар. Үнгэрһэн жэлдэ тарилгын талмайн гектар бүриһөө оройдоо 9 центнер ургаса хуряагдаа. Үнеэдһээ һү һаалга үшөөл бага байна. Ниитын малажалһаа продукци дан багаар абтана. Мүн колхозоймнай ажахын бусадшье һалбаринуудта дутуу дунданууд олон. Үнгэрһэн жэлэй орошо-гарашын сметэ дүүргэгдээгүй. Тиимэһээ колхознигуудай ажалта үдэр бүхэндэ 3 түхэриг 50 мүнгэ хубааха гэжэ түсэблэһэн аад, оройдоол 2 түхэриг 60 мүнгэн хубаагдаа.

IV.

Колхознигуудта һара бүри мүнгэн аванс үгэдэг болохо гурим бэрхэтэй бэшэ юм. Госбанкда мүнгэтэйл һаа, энэ аргые хэрэглэжэ болохо. Энээниие хэрэглэхын **тула орошо-гарашынгаа сметые та**биха зуураа, госбанкдахи колхозой текущи счёдто һара бүри мүнгэнэй оролгые бодомжоложо үзэхэ хэрэгтэй.

Манай колхоз үнгэрһэн жэлдэ колхознигуудтаа һара бүри ажалта үдэртэнь 1 түхэриг 50 мүнгэ үгэжэ байгаа. Тиигээд жэлэй дүүрэхэдэ колхознигуудай ажалта үдэр бүхэндэ үшөө 1 түхэриг 10 мүнгэн хубаагдаа. Тиимэһээ колхознигууд ажалта үдэр бүхэндөө 2 түхэриг 60 мүнгэ абаһан болоно. Жэшээнь, ажал хэжэ шадаха 2 хүнтэй Янчип Тапхаевай бүлэ жэлэй турша соо ажалта үдэртөө һара бүри мүнгэн аванс абажа байһанһаа гадна, жэлэй эсэстэ 3 мянган түхэриг абаа.

Тарянажалай бригадын бригадирнууд, фермые даагшад һара бүриин дүүрэхэдэ бухгалтеридэ колхознигуудай хэды ажалта үдэр олоһон тушаа тоо мэдээ үгэжэ байдаг. Эдэ тоо мэдээнүүдые бухгалтери наринаар шалгажа үзөөд, правлениин заседаниин үзэмжэдэ табидаг. Правлени ажалта үдэрэй хэр зэргэ зүбөөр табигдажа байһаниие нягтаар хаража үзөөд, һара соо колхоздо ороһон доходто тааралдуулан, колхознигуудай ажалта үдэр бүхэндэ хэды мүнгэ гаргашалхаб гэжэ шиидхэдэг байна.

Зүгөөр, бидэнэр энэ шухала хэрэгые нэгэл янзаар хэрэглэнэбди. Энэ хэрэгые саашадань һайжаруулхын тула ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ байна. Нэн түрүүн орошо-гарашын сметые һара бүри табижа, мүнгэ зөөриин һара соо жэгдээр, таһалдангүйгөөр орожо байха ябадал хангаха шухала. Жэлэй эхин һарануудта колхоздо мүнгэн олзо доходой багаар ородог байһаниинь мэдээжэ. Ороoһо таряа ехээр абадаг болоһон колхоздо олон гахай шахажа таргалуулаад худалдажа, эдэ һарануудта колхоздоо олзо доход оруулхада болохо байна. Нэгэ гэбэл урда жэлэй олзо доходһоо мүнгэ үлөөхэдэ болохо. Жэшээнь, манай колхоз нёдондо жэлэй олзо доходһоо колхознигуудтаа аванс үгэжэ байхын тула 50 мянган түхэриг үлөөхэ гэжэ хамтын суглаан дээрээ шиидхэһэн юм.

Колхознигуудта һара бүридэ аванс үгэлгэдэ горьтойхон дутагдалнууд бии. Колхозууд госбанкда хоёр ондоо текущи счёт нээдэг: нэгэндэнь малажал дээрэ хүдэлмэрилэгшэдтэ үгтэхэ, нүгөөдэдэнь огородой бригада дээрэ ажаллагшадта үгтэхэ авансын мүнгэн байдаг. Тиимэһээ огородой бригадада ажаллагшад жэлэй хоёрдохи квартал соо гэхэ гү, али уһаһан малгайгаа абангүй ажаллажа, рассада юумэеэ тарижа байха үедөө малажал дээрэ хүдэлмэрилэгшэдһөө хоёр дахин бага мүнгэ абаха баатай болоно.

Колхоздо ороһон олзо доходые зүбөөр хубаарилдаг болохын, колхознигуудай ажалта үдэртэ аванс таһалдалгүй үгэжэ байхын тулада хоёр гурбан текущи счёт нээхын орондо, нэгэ счёт нээхэ шухала гэжэ һанагдана. Ажалта үдэртэ хубаагдаха олзо доходой ехэнхи хубиие һара бүри авансаар колхознигуудта үгэхөөр хараалхада һайн байха байна.

Энэ хэрэгтэ нөөсэлгын ёһо гуримые наринаар сахижа, ниитын зөөриие эзэн бусаар гаргашалха ябадалтай эрид тэмсэхэ шухала. Бидэнэр Смоленскэ областиин түрүү колхознигуудай дүй дүршэлые шудалжа үзөөд, иигэжэ тогтооһон байнабди: «январь, февраль, март һаранууд соо колхознигуудай олоһон ажалта үдэртэ аванс үгэнгүй байгаад, харин апрелиин эхиндэ үнгэрһэн квартал соо олоһон бүхы ажалта үдэртэнь нэгэмүһэн аванс үгэхэ, саашадаа жэлэй эсэс хүрэтэр һара бүри үгэжэ байха. Яахадааб гэхэдэ, колхознигууднай февраль һара соо колхозтойгоо гүйсэд тоосоходоо таряа талха, мүнгэ ехээр абаһан байна бшуу. Жэшээнь, манай колхоз аяар 170 мянган түхэриг мүнгэ колхознигуудтаа хубааһан байна. Зарим колхознигууд жэл соо олоһон ажалта үдэртөө 3 мянган түхэриг абанхай. Гадна, жэлэй турша соо колхознигуудта 450 мянган түхэриг үгтэһэн байна. Тиимэһээ колхознигууд жэлэй эхин һарануудта мүнгэтэй байдаг. Харин апрелиин эхэер колхознигууд сезонно хубсаһа—ботинка, сабхи, бүд бараа абахые хүсэдэг. Энэ үедэ тэдэнэртэ мүнгэн шухала хэрэгтэй болодог, колхозой кассада мүнгэншье ороһон байдаг.

V.

Артелиин гэшүүдтэ һара бүри мүнгэн аванс үгэхэ гээшэ колхозой ажал-ябуулгада хэмгүй ехэ нүлөөтэй байна. Энэ аргые зүбөөр хэрэглэхэдэ ажал хэрэг урагшатай һайнаар ябадаг, хүдөө ажахын шухала хүдэлмэринүүд саг болзор соогоо дүүргэгдэдэг болоно. Агротехническэ түрүү дүй дүршэлые колхозой үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ энэ арга угаа ехээр нүлөөлнэ.

Манай колхоздо энэ аргые хэрэглэһэн дүй дүршэлые хаража үзэхэдэ, тэрэниие ямаршье колхоздо, эгээн гээгдэнги колхоздошье хэрэглэжэ болохоор байна. Жэшээнь, һара соо дунда зэргээр 7—8 мянган ажалта үдэр гаргашалдаг гээгдэнги колхозууд манай аймагташье бии. Иимэ колхозуудта гэшүүдэй олоһон ажалта үдэртэ ядахын сагта 1 түхэриг һара бүри хубаагаад байбал, һара соо оройдоо 7—8 мянган түхэриг хэрэгтэй болоно бшуу. Энээхэн доходые ямаршье гээгдэнги колхоз оложо болохо байха юм.

Колхознигуудта мүнгэн аванс үгэжэ байхада үшөө юугээрээ һайн бэ гэхэдэ, һара бүриин орошо-гарашын сметэ табихадаа правлениин гэшүүд энэ хэрэгтэ тон анхаралтайгаар хандадаг боложо, тэдэнэй харюусалга дээшэлнэ. Тэдэнэр һара соо гэжэ хараалһан түсэбөө дүүргүүлхын түлөө оролдолго гаргажа, тэрэниие хирэ хирэ болоод лэ шалгажа байдаг, арга боломжонуудаа һайнаар элсүүлдэг болоно. Колхознигууд һара бүри мүнгэн аванс гү, али ороoһо таряа абажа байхадаа ажалта үдэрэй хэды шэнээн үнэтэй сэнтэй байһаниие ойлгожо, нүгөөдэ һара соо бүри һайнаар ажаллахые хүсэнэ. Тиимэһээ колхознигууд мүнөөдэр хэды ажалта үдэр олоһоноо, тэрэнэй хэр зэргэ зүбөөр бэшэгдэжэ, тоологдожо байһаниие шалгажа байдаг болоно. Энээн дээрэһээ колхоздо тоо бүридхэл эрид һайжарна. Энээн тухай иимэ жэшээ абаад үзэе. Манай колхозой гэшүүд урдань ажалта үдэрэй үнэ сэнгые тоодоггүй, тэрэнэй хэр зэргээр бэшэгдэжэ байһые шалгадаггүй байһан юм. Мүнөө тад ондоо болоо. Жэшээнь, тарянажалай бригадын бригадирнууд иигэжэ хэлсэдэг: «Урдань зарим колхознигуудта хүдэлмэриин наряд үгэхэдэ элдэб шалтаг баряад лэ, хүнгэн ажал бэдэрдэг һэн. Харин мүнөө ямаршье хүдэлмэри хэхэ гэхэдэ дуратайгаар дүүргэдэг боложо, шадаал һаа олон ажалта үдэр олохо гэжэ оролдодог болоо».

Колхознигуудта һара бүри аванс үгэжэ байха хэрэгэй шухалын шухала байбашье, энэ хэрэгтэ хараалагдаһан мүнгэ зөөри заримдаа ондоо тээшээ гаргашалагдана. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, аймагай эмхи зургаанууд энэ хэрэгтэ туһаламжа үзүүлнэгүй. Кыренэй МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала асуудалаар мүнөө болотор һонирхоогүй байһаар. Гэхэ зуура, энэ хэрэгтэ МТС-эй гүйсэд оролсожо, бүхы колхозуудта саг соонь нэбтэрүүлээ һаань, ажал хэрэгнай нилээд һайжараад байха байгаа.

Энэ хэрэгтэ колхозой партийна организаци ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Партийна организаци колхознигуудай дунда ойлгуулламжын ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа, ниитынгээ ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ бүхы колхознигуудай эршэ хүсые элсүүлхэ байна. Манай колхозой парторганизаци, коммунистнууд энэ талаар яһала ехэ юумэ хээ, саашадаашье хэхэ байна. Хүдөө ажахын Устав тушаа партиин ЦК-гэй болон Министрнүүдэй Соведэй һүүлэй үедэ абаһан тогтоол соо колхознигуудта һара бүри аванс үгэхэ, ажалай нэмэлтэ түлөөһэн тухай онсо анхарал хандуулхаар заагдаһан байна. Ниитын ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ колхознигуудай материальна урмашуулгые улам ехэ болгохо зорилгоор ажахын бүхы һалбаринуудһаа абтаһан олзо доходой 25 процентһээ бага бэшые, тэрэшэлэн контрактациие аванс болгожо, хүдөө ажахын продукци худалдажа ба уялгата ёһоор тушаажа абаһан мүнгэн зөөриин 50 процентые ажалта үдэртэ аванс болгон колхознигуудта жэлэй турша соо һара бүри үгэжэ байха гэһэн һанамжа дурадхагдана. Энэ хадаа саг соогоо үгтэһэн сэсэн мэргэн дурадхал мүн. Манай колхозой правлени болон парторганизаци колхознигуудай материальна урма хэшээлые дээшэлүүлхэ ёһо гуримые саашадаашье наринаар сахижа, ниитынгээ ажахые хүгжөөхын түлөө бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэхэ байна.

Һара бүри аванс үгэжэ байхын тула ажал-ябуулгаяа шэнэ ёһоор түсэблэхэ ёһотойбди. Тиимэһээ жэлэй түрүүшын хахад соо олзо доходой ехэнхидээ малажалһаа орохо байһыень хараадаа абан, үнеэдһээ һү һаалгые эрид дээшэлүүлхын, мүн гахай олоор шахажа, түргэн таргалуулхын түлөө зоримгойгоор тэмсэхэ байнабди. Мүн бусадшье һалбаринуудһаа олзо доход оруулхын түлөө хэмжээ абахабди.

Хүдөө ажахын продуктнуудай бэлэдхэлгын ба худалдалгын үнэ сэнгые дээшэлүүлһэнэй, гүрэндэ уялгата ёһоор тушааха нормын бага болгогдоһоной, колхозно худалдаа наймаае саашадань һайжаруулһанай ашаар колхозууд болон колхознигуудай материальна урма хэшээлые бадаруулхада угаа таарамжатай һайн эрхэ нүхэсэл бии болоо.

Тиимэһээ, һайшаалтай энэ арга дүршэлые зүбөөр хэрэглэжэ, колхознигуудай урма хэшээлые бадаруулан, КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө зоримгойгоор тэмсэхэ байнабди.

Иркутска область. Братска тосхон шадар дэлхэй дээрэхи эгээн томо гидроэлектростанци Ангара мүрэн дээрэ бариха бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Братска ГЭС Сталинградска ба Куйбышевска гидроэлектростанцинуудта орходо электроэнерги үйлэдбэрилэн гаргаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: харгы заһахада хэрэглэгдэхэ хүйрмэг элһэ шулуу машина ашажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэл... түсэбые болзорһоонь урид дүүргэ...

Дутагдалнуудаа элирүүлбэ

Модо урадхуулгын Үдын конторын хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаан һаяхан болобо. «Партиин XX съездын Директивэнүүд ба коллективэй зорилгонууд» гэһэн асуудалаар партбюрогой секретарь нүхэр **Хандажапов** элидхэл хээ.

Элидхэлые ехэ анхаралтайгаар шагнаһанай һүүлээр хүдэлмэришэд үгэ хэлэжэ, дутагдалнуудаа элирүүлбэ. Эгээн түрүүн электромеханик нүхэр **Д. Арсеньев** үгэ хэлээ.

Предприятиие электроэнергеэр хангаха хэрэгтэ конторын хүтэлбэрилэгшэд хайша хэрэгээр хандана гэжэ тэрэ шүүмжэлээ. Электроэнергиин саг соогоо үгтэдэггүй дээрэһээ механизмууд миин байна. Иимэ байдалые яашье тэсэжэ болохогүй гээд, нүхэр Арсентьев партиин XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөө саашадань үргэлжэлүүлэе гэжэ нүхэдөө уряалба.

Манайда социалистическэ мүрысөөн хэр зэргээр эмхидхэгдэнхэй гээшэб? — гээд, хүдэлмэришэн нүхэр Александров хэлэнэ. — Бидэнэр хирэ хирэ болоод лэ дан ехэнүүд уялгануудые абадагбди. Теэд тэдэ уялганууднай хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байнаб гэжэ хэншье шалгадаггүй. Уялга абахадаа тэрэниие дүүргэхын түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй.

Удаань үгэ хэлэһэн хүдэлмэришэн нүхэр Корезев ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха, хүдэл... шэдые хубсаһа хунараар ха... хэрэгтэ предприятиин хүтэлбэр... шэд анхаралаа табинагүй ... шүүмжэлбэ.

— Уралан нарижуулагшадай... гаһан үүсхэл оролдолго дэмж... гүй үлэнэ, — гэжэ механик ... **А. Грехов** хэлэбэ. Заһабарилгы... ханическа мастерскойн хүдэл... шэдэй хэдэн олон үнэтэ дурад... нууд главна инженер нүхэр Л... нидзын стол соо үнинэй хэ... байнхай.

Советскэ юрын хүнүүд тушаа... гэ ёһоной саг үргэлжын ан... оролдолго гаргажа байдаг ... Коммунистическэ партидаа ха... баяр хүргэнэбди гэжэ инжене... Мирлас, М. Палухин, масте... Морзаев болон бусад хэлээд, ... табанжэлэй түсэбые болзор... урид дүүргэлсэхын тула бүхы ... еэ гаргаха байһанаа мэдүүлбэ. ...лаан дээрэ үгэ хэлэгшэд гүрэнэ... сэб дүүргэхэ ба үлүүлэн дүү... хэрэгтэ һаад тойбо ушаруулда... туу дундануудые элирүүлэн хү... шүүмжэлээд, тэдэниие түргэн ... хажа, ажал хүдэлмэреэ һайжа... ха гэһэн тогтоол баталан аба...

Тус коллектив модо урадху... сезондо бэлэдхэлые болзор... урид, апрелиин 25-да сүм дүүр... энэ шухала хүдэлмэриие эм... гээр үнгэргэхын түлөө бүхы ... гаргаха гэһэн уялга хамтынгаа... лаан дээрэ абаба.

С. Ха...

Ажалай эдэбхи үүсхэнэ

Социализмһаа коммунизмда орохо асари ехэ программые КПСС-эй түүхэтэ XX съезд табиба. Хүдөө ажахые, промышленность ба транспортые саашадань хүгжөөхэ тодорхой даалгабаринууд Директивэнүүд соо хараалагдаба.

Бүхы советскэ хүнүүд түрэл партиингаа сэсэн мэргэн политикые халуунаар дэмжэн, зургаадахи табанжэлэй түсэбые дүүргэхээр, үлүүлэн дүүргэхээр зоригжонхой.

Улан-Удын судна заһабарилгын заводой цехүүдэй хүдэлмэришэд шэнэ табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаһан даалтабаринуудаа болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялгануудые абаба.

Заводой котельщигууд жэлэйнгээ түсэбые 180 процент дүүргэхэбди гэжэ үгэеэ үгэбэ.

Мүн судна бүтээдэг залуушуулай бригада жэлэйнгээ түсэбые ноябриин 7 болотор дүүргэхээр шиидээ.

Энэ үдэрнүүдтэ заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ х... мэрилэгшэд ба албахаагшад ... тиин XX съездын материалн... гүнзэгыгөөр шудалан үзэжэ, ... лайнгаа эдэбхи үүсхэлые ула... шэдүүлжэ байна. Заводой колл... социалистическэ мүрысөөндэ ... валовой ба товарна продукци... ха 1956 онойнгоо түсэбые дека... 5 болотор дүүргэхээр шиидэбэ.

Үйлэдбэриин эмхидхэлэй һа... һанай, түрүү технологи нэбтэ... һэнэй, ажал ехэтэй хүдэлмэри... ханизацилагдаһанай ашаар ... лайнь бүтээсэ түсэбһөө галу... процент дээшэлхэ байна. Үй... рилэн гаргадаг продукциинь ... үнэ түсэбһөө гадуур 2 процен... шэлхэ юм. Уралан нарижуул... үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэж... мянга тухай түхэриг жэл соо ... даха.

Судна заһабарилгын заводо... лектив Иркутска областиин ... ска судоверфиие социалисти... мүрысөөндэ уриба.

Үнэн зүрхэнһөө һайшаана

Партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан хамтын суглаанууд аймагай колхозуудта, МТС-үүдтэ болон совхоздо боложо дүүрэбэ.

Никольскын сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо болоһон хамтын суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн нүхэр Бодров КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые үнэн зүрхэнһөө һайшааха зуураа, иигэжэ мэдүүлээ:

— Түрэл партиингаа табиһан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлэлсэхын тулада манай бригадын гэшүүд зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлдэ овощиин баян ургаса хуряаха гэжэ шиидээ. Энэ зорилгоёо бэелүүлхын тулада огородой ба парнигуудай газарта 2200 тонно наг шэбхэ гаргаабди. Мүнөө жэлдэ гектар бүриһөө 150 центнер капуста, 100 центнер үгэрсэ, 100 центнер помидор хуряахын түлөө тэмсэжэ байнабди.

—«Коммунизм» колхозой гахайшад Н. Белозерова, А. Оленникова гэгшэд партиин табиһан зорилгонуудые бэелүүлэлсэхын тулада эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрилхэбди гэжэ мэдүүлнэ. Мүнөө эдэнэр даажа абаһан гахайнуудһаа тус бүриһөө 130 поршоонхо абаад, ... луулангүй түлжүүлжэ байна.

Булпанинай нэрэмжэтэ кол... үнгэргэгдэһэн суглаан дээрэ к... нигууд съездын шиидхэбэрин... бүримүһэн һайшаажа, парти... табиһан зорилгонуудые бэелү... тулада эршэ хүсэеэ, арга боло... элсүүлэн ажаллаха байһанаа... дүүлбэ. Тус колхозой гэшүүд ... үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэ... ашаг шэмыень эрид дээшэ... тушаа шэнэ уялга абаба. Нэ... комплексно бригадын хонишо... биктар Цыренов иигэжэ хэлэ... Би харууһалжа байһан хон... гоо тоо толгойе жэлһээ жэл... шоруулхадаа Эхэ оронойнгоо ... дэлгэр боложо байха хэрэгтэ ... гөө хубитые оруулжа байһана... мэдэнэб. Зургаадахи таба... түрүүшын жэлдэ даалгагда... хонинһоо 300 хурьга абаад ... Хони хурьгадаа тобир таргана... до оруулха гээшэ минии зори... лоно.

Мүнөө партийна эхин ор... цинуудай агитаторнууд с... шиидхэбэринүүдые ажа... тайлбарилан ойлгуулжа бай...

Б. Дымбр...

Үнеэдые һайнаар харууһалаа һаа, һүн ехээр һаагдаха

Ажал багаар гаргашалагдажа, һүн ехээр һаагдана

...еты Ильича» колхозой һүнэй-...а фермэ Прибайкальска ай-... түрүү фермэнүүдэй нэгэн гэ-...могдодог. Энэ фермынхид му-...ал багаар гаргашалжа, һү ...һаадаг болохын түлөө шан-...эмсэжэ захаланхай. Ажахын ...шэ жэлдэ энэ фермынхид ...һүнэй үнэ сэнгые 34 түхэ-...хорооһоо гэхэ гү, али элдэб ...жал хэхэсэ болиһон байна. ...э центнер һү абахын тулада ...эргээр 7 ажалта үдэр гарга-...даа.

...ын мүнөө жэлдэ фермын ...ад малай ашаг шэмэ дээшэ-...н, ажал багаар гаргашалжа, ...ха, нооһо ехээр абадаг боло-...лөө аймаг соо социалистиче-...рысөө үүсхээ. Фермын малшад ...жэлдэ үнеэн бүриһөө дунда ...2400 литр һү һааха, центнер ...үнэ сэнгыень нёдондонойхидо ...о 45 түхэригөөр доошолуул-...гэжэ центнер һүндэ 5 ажал-...рһөө дээшэ гаргашалхагүй гэ-...циалистическэ уялга абанхай. ...ысөө үүсхэгшэд абаһан уял-...жалтатайгаар дүүргэжэ бай-...рмэдэ малай үбэлжэлгэ үхэл ...йгөөр, эмхитэй һайнаар үн-...эжэ, һү һаалга үдэрһөө үдэр-...элжэ байнхай. Ажахын жэ-...бан һара соо үнеэн бүри-...нда зэргээр 400 гаран литр ...агдаа. Түрүү һаалишад Агра-...Галина ба Пелагея Наснико-..., К. Налетова, Н. Падерина, ...шинина гэгшэд энэ үе соо ...байһан үнеэн бүриһөө 500-...ешэ литр һү һаагаа.

...фермынхид үнеэдые һайнаар ...лдэг, һайнаар харууһалдаг ...ай ашаар иимэ ехэ һү һаана. ...неэд тус тустаа өөһэдын нор-...бһэ болон бусад тэжээл эди-...рмэдэ сүүдхэ соо нэгэ үнеэн-...илограмм үбһэн хэршэгдэжэ, ...ын сайдамаар дэбтээгдэһэн, ...сад тэжээл холижо амтаруу-...ан 5 килограмм солоомо, 25 ...амм хүрэтэр силос, 5 кило-...хүрэтэр концентрированнэ тэ-...гтэнэ. Тэрээнһээ гадна, һааг-...литр һүн бүхэнэй түлөө ...500 грамм хүрэтэр овёс ...гдэдэг. Үнеэд үдэрэй гурба ...деэлүүлэгдэнэ, 3 дахин уһа-...

...нь эндэ үнеэд үдэртөө 3 да-...агдадаг байһан аад, мүнөө 2 ...һаагдадаг болоо. Иигэжэ мал-...һаалишадай ажал ехээр ...хэ үгэһэн байна. Тэрэнэй ...һаагдаһан һүнэй үнэ сэн ...оо гэхэ гү, али ажал бага-...ехэ һүн һаагдадаг болоо. ...фермэдэ автоуһалуури тод-..., ажал ехэтэй хүдэлмэри-...үйсэд механизацилагдахань. ...С-эй XX съездын түүхэтэ ...бэринүүдээр зоригжоһон ...малшад ажал багаар гар-...ха, һү ехээр һаахын түлөө ...аа бүри эршэмтэйгээр тэмсэ-...бтай.

Н. Федоров.

Хэлэһэндээ хүрэжэ байна

Шэнэ табанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэлсэхын тулада Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна хоёрдохи фермынхид социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байна. Энэ фермынхид ажахын жэлэй үнгэрэгшэ табан һара соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 590 литр һү һаагаа. Тиигэжэ фермын һаалишад нёдондо жэлэйхидэ орходоо хоёр дахин ехэ һү һааба. Энэ фермынхид ажахын жэлэй дүүрэтэр үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1300 литр һү һааха социалистическэ уялга абаа.

Фермын түрүү һаалишан Ц. Шодоева үнгэрэгшэ һаранууд соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 703 литр һү һаажа, эрхим амжалта туйлаба. Мүн һаалишад Д. Итыгылова, Д. Абидуева гэгшэд 570 гаран литр һү үнеэн бүриһөө һааһан байна.

Эдэ һаалишад хайшан гээд ехэ һү һаагааб гэхэдэ, үнеэдээ һайнаар, тусхай табигдаһан нормын ёһоор эдеэлүүлнэ, фермэ дээрээ бүхы хүдэлмэрие гуримшуулагдаһан нэгэ сагта хэнэ. Шэнэ түлнүүд эхэһээ һалгаагдан, түлигдэдэггүй байрада түлжүүлэгдэнэ. Мүнөө хамта 24 тугал энэ аргаар түлжүүлэгдэжэ байнхай. Мартын түрүүшын хахад соо һү һаалга бүри дээшэлээ.

В. Зандаков.

Хубилалта болоногүй

КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, Закаменай аймагай зарим түрүү колхозууд, жэшээлхэдэ, «Победа», Ждановай, Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд малайнгаа ашаг шэмые нилээд дээшэлүүлжэ байнхай. Жэшээлхэдэ, «Победа» колхоз ажахын үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын табан һара соо үнеэн бүриһөө 177,2 литр һү һааһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ энэ үе соо 276,5 литр һаагаа. Үнгэрэгшэ һаранууд соо Молотовой нэрэмжэтэ колхозойхид үнеэн бүриһөө 141,5 литр һү һаажа, нёдондонойхидо орходоо 4 дахинһаа ехэ һү абаа.

Теэд түрүү колхозуудай һү һаалгаяа хэдэн дахин дээшэлүүлжэ байхада гол түлэб малажал эрхилдэг Кагановичын нэрэмжэтэ колхоздо малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар өөдтэй хубилалта болоногүй. Ажахын үнгэрэгшэ жэлэй түрүүшын табан һара соо тус колхоз үнеэн бүриһөө 44 литр һү һааһан байгаа һаа, мүнөө жэлэй үнгэрэгшэ һаранууд соо арайхан гэжэ 63,9 литр һү һааба. Эдэ һаранууд соо колхоз һү һааха жэлэйнгээ түсэбые оройдоол 7,9 процент дүүргээ. Эндэ яахадаа һүн багаар һаагданаб гэхэдэ, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхын түлөө ёһотой һайнаар тэмсэнэгүй. Үбэлжэлгын үедэ үнеэд муугаар эдеэлүүлэгдэнэ, һүниинь һайнаар һаагданагүй. Колхозой һүнэй-товарна фермэдэ тоо бүридхэл муугаар хэгдэнэ, ямар үнеэнһээ хэды литр һү гарадагынь шалгагданагүй. Мүн һаагдаһан һүниишье бэшэгдэнэгүй. Эгээл энэ ушарһаа боложо, үнеэдэй һүн дутуу ядуугаар һаагдадаг, һаалишадшье һү ехээр һаахын түлөө тэмсэдэггүй байна. Тэдээндэ эрилтэ хэгдэдэггүй дээрэһээ һаалишад үнеэдээ һайнаар эдеэлүүлжэ, һү оруулхын түлөө оролдоногүй. Заримдаа тэдэнэр сүлөөтэй байбал үнеэдтээ концентрированнэ тэжээл үгөөд, заримдаа хэдэн үдэр соо үгэнгүй орхижорхидог. Иигэжэ дуратайдаа садхаагаад, дурагүйдөө хооһодуулаад байхада, үнеэдһээ һүнэй багаар һаагдадаг байһаниинь гайхалтай бэшэ. Март һарын түрүүшын хахадташье эндэ һү һаалга өөдтэйгөөр дээшэлбэгүй.

Фермые даагша нүхэр Юмжапов ажалаа муугаар ябуулна. Һаалишадай дунда социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдэһэн нэрэтэй болобошье, дүнгүүдынь һара бүри гаргагданагүй. Мүн малшадта ёһын тэдыдэ уялга абхуулагдаад, саг үргэлжэ шалгагданагүй, уялгаяа дүүргэхэ эрилтэ тэдээнһээ хэгдэнэгүй.

Энэ колхозойхид орооной кампаниие муугаар, хайша хэрэгээр үнгэргэдэг. Тиигэжэ мүнөө жэлдэ ветеринарна фельдшер нүхэр Цыдынжаповай шалгажа тодоруулһанай ёһоор, колхозой хахадһаа олонхи гэхэ гү, али 280-яад үнеэн һубай байба. Энээндэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд, тон түрүүндэ, түрүүлэгшэ нүхэр Цыренов, Закаменай МТС-эй зоотехническэ мэргэжэлтэд зэмэтэй. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр энэ шухала хүдэлмэрие зүндэнь орхижорхёо.

Фермын малшад культурно-ажаһуудалай зохид һайн байдалтай болгогдоногүй. Жэшээлхэдэ, Хуурлигай гүүртынхид уйтан, харанхы гэр соо байрлана, эндэ газетэ, журналнууд асарагданагүй, агитаторнууд үзэгдэдэггүй.

С. Цыренов.

Оролдосотой һаалишан

Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Цыпилма Цыдыпова ажахын жэлэй эхиндэ мүрысөөндэ оролсохо зуураа үнеэн бүриһөө 1200 литр һү һааха уялга абаһан юм. Мүнөө нүхэр Цыдыпова даажа абаһан 13 үнеэдэйнгээ долооень түрүүлээд, абаһан түлнүүдээ тобир тарганаар түлжүүлжэ байнхай. Тиихэ зууршаа, һү һаалгаяа дээшэлүүлхын тула үнеэдээ һайнаар эдеэлүүлнэ, харууһална. Тэрэнэйнгээ ашаар Цыпилма Цыдыпова үдэр бүхэндэ дунда жэшээгээр үнеэн бүриһөө 7 литр хүрэтэр һү һаана.

Иигэжэ оролдосотой һаалишан бусадтаа һайн жэшээ харуулна.

С. Дашинимаев.

РСФСР-эй арадай уранзураашан скульптор Евгений Викторович Вучетич—оюун бэлигтэй һиилүүршэ мастернуудай нэгэн юм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда зориулагдаһан зохёолнуудые һүүлэй жэлнүүдтэ скульптор бүтээжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Венгерскэ мэдээжэ скульптор Бигмонд Кишфалуди-Штробелиин портредэй дэргэдэ Е. В. Вучетич ажаллажа байна. **ТАСС-эй фотохронико.**

XX съездын делегат багшанартай уулзаба

КПСС-эй XX съездын делегат Р. Ц. Банзарон нютагайнгаа колхозуудаар ябажа, колхознигуудта съездын хүдэлмэри тухай һониноор хөөрэжэ үгэнэ.

Һаяхан нүхэр Р. Банзарон Үльдиргын дунда һургуулиин багшанартай уулзалга хэжэ, хүүгэдые хүмүүжүүлхэ шэнэ зорилгонууд тухай, һургуули тухай съезд дээрэ РСФСР-эй Гэгээрэлэй министр Каировай ба бусадай хэлэһэн үгэнүүдые дамжуулан хөөрэбэ. Делегат нүхэр Банзарон XX съездын материалнуудые гүнзэгыгөөр шудалхыень, арад зоной дунда ойлгуулхыень, хүүгэдээ һайнаар һургаха ба хүмүүжүүлхыень, илангаяа политехническэ һуралсалда онсо анхаралаа табин, колхоз болон һургуулиин хоорондохи холбоое улам бэхижүүлхыень багшанарта хүсэбэ.

Багшанарай зүгһөө һургуулиин һуралсалай талые даагша Д. П. Пунцуков, литература ба ород хэлэнэй багша М. З. Янгутова, физикэ, математикын багша Соколова гэгшэд делегат нүхэр Банзарондо үнэн зүрхэнһөө баяр хүргөөд, манай колхозһоо, манай республикаһаа ошожо, ажалша гараа үргэжэ шиидхэлсэһэн XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын түлөө бүгэдөөрөө оролсохобди гэбэ.

Ц. Номтоев.

Колхоздо туһална

Хөөрхэ тосхоной эхин һургуулиин багшанар ба һурагшад Хэжэнгын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой хониной отарые шефтээ абаһан юм. Тиин тэдэнэр амаралтын үдэртэ воскресник эмхидхэжэ, хонидой дал ба хорёо сэбэрлэдэг болонхой.

Б. Дандаров.

Гол горхонууд дээрэ хаалта олоор бария!

Сабшалангай ургасые һайжаруулхын түлөө тэмсэнэбди

Нийтын малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулга хадаа гол түлэб сабшалангай газарһаа ургаса ехээр абаһанһаа болодог. Манай Хэжэнгын МТС-эй харьяата колхозууд малаар олон. Мүн сабшалангайншье газар элбэг юм. Гэбэшье, һүүлэй гурбан жэлэй туршада хура бороо багаар орожо, сабшаланһаа ургаса тон багаар абтаһан байна. Иимэһээ нийтын мал үбһэ тэжээлээр гүйсэд хангагдадаггүй, үбэллөө туража, зүдэржэ ондо ородог байна.

Манай МТС-эй харьяата эгээл томо, малажал ехэтэй Сталинай, Ворошиловай, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозууд сабшалангай газар ехэтэйшье һаа, ган гасуурта сула дайрагдадаг дээрэһээ ехэнхидээ гектар бүриһөө 3—4 центнер үбһэ хуряадаг байгаа.

Жэл бүхэндэ иимэ бэрхэшээлнүүдэй үзэгдэжэ байхада, огторгойһоо орохо бороодо найдаад, малдаа хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлдэнгүй байжа болохогүй бшуу. Тиимэһээ дурсагдаһан колхозуудай сабшалан уһалха зорилгоор 1954 ондо «КМ-800» гэжэ машинануудаар гүнзэгы канавануудые малтаһан байгаабди. Тиигэжэ тэрэ канавануудһаа һубагуудые татажа, сабшалан бага зэргээр уһалжа эхилээ һэмди. Теэд, жэл бүри хура бороогүй байһан дээрэһээ горхонуудай уһаниинь бага боложо, сабшалангые хангажа шадахаяа болишоо һэн.

Иимэһээ 1955 ондо манай МТС-эй мэргэжэлтэд колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта нютагуудай арга боломжонуудые хаража үзөөд, уһа ехэтэй гол горхонуудые хэрэглэхэ, томо хаалтануудые барижа, сабшалангаа ехэнхиень уһалдаг болохо тухай хэмжээ-ябуулганууды харааһан юм.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид Хэжэнгэ гол дээрэ анха түрүүшынхеэ барилга хэжэ эхилһэн байгаа. Теэд, тэндэ ехэ ажал хүдэлмэри гаргашалагдабашье, үрэ багатай байна. Юуб гэхэдэ, хааһан уһаниинь ондоо тээгүүр халижа гарашаһан байгаа. Мүн иимэ юумэ Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо тохёолдоһон байна. Гэбэшье, эдэ колхозуудай гэшүүдэй урма зориг хухараагүй, тэдэнэр энэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлжэ байна.

Мүнөө Сталинай нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд МТС-эй механизаторнуудтай хамта Хэжэнгэ гол дээрэ үшөө нэгэ томохон хаалта барижа байна. Эндэ 15 хүн ажаллана. Мүн хирэ болоод лэ воскресннгууд үнгэргэгдэнэ. Тэрээндэ аймагай центрһээ, МТС-һээ хүдэлмэришэд олоороо хабаадалсадаг. Барилгада 130 кубометр шулуун болон бусад материалнууд хэрэгтэй болохо байгаа. Мүнөө эдэ хэрэгсэлнүүд бэлэдхэгдэжэ, ехэнхиень МТС-эй механизаторнууд зөөгөөд байна. Энэ хаалта март һара соо баригдажа дүүрэхэ юм. Гадна, хабарай тарилгын урда тээ үшөө нэгэ хаалта Саранта гол дээрэ баригдажа дүүргэгдэхэ гэжэ байна. Эдэ хаалтануудай баригдахада Сталинай нэрэмжэтэ колхоз 900-гаад гектар сабшалангай болон бэлшээриин газар уһалха аргатай болохо юм.

Гэхэтэй хамта, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз Шанаа гэжэ газарта Хэжэнгэ гол дээрэ томохон хаалта барижа байна. Энээниие богони болзор соо дүүргэхэ зорилгоор горьтойхон хүдэлмэри ябуулагдана. Мүнөө мүльһэн 6 метр үргэнөөр, газар хоёр метр гүнзэгыгөөр малтагдаад, тэндэ 100 гаран кубометр шулуун адхагдаба. Энэ хүдэлмэридэ илангаяа МТС-эй механизаторнууд ехэ үүргэ дүүргэнэ. Тэдэнэр барилгын модо болон бусад хэрэгсэлнүүдые барилгашадта дутаангүйгөөр зөөжэ үгэнэ. Мүнөө 150 кубометр модон ба бусад хэрэгсэлнүүд зөөгдөөд байна.

Энэ колхозойхид нэгэ хаалта барьяад лэ дүүрэхэгүй юм. Тэдэнэр Худан голой уһаар сабшалангаа уһалдаг болохо гэжэ шиидээд, бэлэдхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа байна. Үшөө зун байхада энэ гол дээрэ 5 метр гүнзэгы, 8 метр үргэн, 100 гаран метр ута канава малтагдаһан байгаа. Тэрэ канаваһаа һубагууд татагдаад, сабшалан уһалагдаха юм. Мүнөө модо, шулуу ба бусад хэрэгсэлнүүд ехээр бэлэдхэгдэнэ. Эдэ канава һубагуудаар колхозой мянга гаран гектар сабшалан уһалагдадаг болохо юм.

Эдэ хүдэлмэринүүдэй дүүргэгдэхэдэ Сталинай, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозууд бүхы дээрээ 2500 гаран гектар сабшалангай ба бэлшээриин газар уһалха аргатай болохо байна. Тэрэнэй ашаар жэл бүри адагынь 10—12 мянган центнер үбһэ мүнөөнэйхиһөө үлүү ехээр абажа шадаха болоно. Энэ хадаа малай тэжээлэй база байгуулха арга нүхэсэл боложо үгэхэ юм.

Манай МТС-эй харьяата Хрущевой, Энгельсын, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд иимэ хүдэлмэри ябуулха арга боломжотой. Юуб гэхэдэ, Сулхара гол дээрэ томо хаалтануудые баряа һаа, эдэ колхозуудай сабшалангай бүхы газарынь уһалагдажа, мүн бэлшээриин газарнуудшье уһалагдажа шадагдаха байна. Тиимэһээ эртээнһээ түсэблэжэ, хэрэгтэй болохо модо, шулуу бэлэдхэхэ байнабди.

Мүнөө манай МТС-эй харьяата колхозууд ургаса багатай сабшалангай газарые хахалжа, силоснэ культурануудые тариха гэжэ шиидээ. Тэрэ газартаа нэн түрүүн малай эгээл һайн шэмэтэ тэжээл болохо кукуруза тариха байна.

Энээнһээ гадна, Хрущевой, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Заветы Ильича» колхозуудта 500-гаад гектар намагтай газар бии. Тэрэниие хатаажа, сабшалан болгохо тушаа горьтойхон хүдэлмэри ерэхэ зундаа хэхэ ёһотойбди.

Иигэжэ манай МТС-эй механизаторнууд колхознигуудтай хамта партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө, малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө эрид шууд тэмсэжэ байна.

В. Тюменцев, Хэжэнгын МТС-эй директор.

Шиидхэгдэхэ ёһотой шухала асуудал

...Гол. Баян Гол тэжэ Баруун ...урда хормойгоор зүүлжээ ...жаа хэды арбаад километртэ ...эн, үндэгэ мухарюулма тэ-...гэ үргэн талые нэрлэдэг ...

**

...Баян Гол нютагта республ-...томо колхозуудай нэгэн бо-...лон һалбарита ажахытай ...Марксын нэрэмжэтэ колхоз ...нхэй. Энэ колхоз Баян Голой ...га шахуу гектар үрэжэлтэй ...азарые эзэлнэ. Энээнэй 4710 ...нь тарянанай, 6132 гектарынь ...лангай, 12786 гектарынь бэл-...н газар юм.

...үргэн уужам, үрэжэл һай-...рянанай, сабшалангай ба бэл-...нгээ газарта энэ колхоз ажа-...гол һалбари болохо малажа-...жалтатайгаар хүгжөөжэ бай-...нөө нийтынь малай тоо тол-...мянга шахуу болонхой. Тэрэ-...одо 3658 толгой эбэртэ бодо ...7523 толгой хонид бии.

...СС-эй ЦК-гэй Пленумүүдэй ...шиидхэбэринүүдые бэелүү-...Карл Марксын нэрэмжэтэ кол-...ид малайнгаа ашаг шэмыень ...лүүлхын түлөө бага бэшэ хү-...ри хэжэ байна. Һүүлшын хоёр ...о һү һаалга, мяха болон нооһо ...лга нилээд ехэдхэгдээ. Жэ-..., 1955 ондо 1954 онойхидо ор-... һү һаалга 3136 центнерээр, ...бэлга 1112 центнерээр, нооһо ...алга 47,6 центнерээр ехэд-...эн байна. Ажахын үнгэрэгшэ ...тус колхоз эдлүүриин газа-...0 гектар бүхэндэ 36,42 цент-..., 8,55 центнер мяха, 1,63 цент-...ооһо абаһан байха юм.

...малажалаа амжалтатай-...хүгжөөжэ, ашаг шэмыень дээ-...энэй ашаар баянголойхид ...3 миллион 752 мянган ту-...гү, али 1954 онойхидо орходоо 845 мянган түхэригөөр үлүү ехэ мүнгэн олзо доход абаа. Тиихэдэ олзо доходой ехэнхинь—3 миллион 589 мянган түхэригынь малажалһаа абтаһан байна. Колхозой нийтын олзо доходой дээшэлхэтэй хамта, колхознигуудай ажалта үдэрэй түлөөһэн ехэ болоно. Хэрбээ 1954 ондо ажалта үдэртэ 3 түхэриг 60 мүнгэн хубаагдаһан байбал, 1955 ондо 4 түхэриг 70 мүнгэ хубаагдаа. Энээнтэй дашарамдан, үнэн сэхээр ажаллаһан колхознигуудай материальна болон культурна ажабайдал һайжараа. Жэшээнь, һаалишан Дулма Эрдынеевагай бүлэ 14 мянган түхэриг, адуушан Бадма Шараевай бүлэ 13500 түхэриг, хонишон Санжи Малакшиновагай бүлэ 12500 түхэриг мүнгэ абаа. Энэ мэтын жэшээнүүд олон юм.

Партиин ЦК-гэй январска Пленумэй һүүлээр нийтынгээ ажахые эрид хүгжөөхын тула доторойнгоо арга боломжые хаража үзэхэдөө Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхид саашадаа нарин ба нарибтар нооһотой хони үсхэбэрилгые малажалайнгаа гол һалбари болгохо гэжэ шиидэһэн байна.

Энэншье зүб. Баян Голой һайн ногоотой үндэр газар хонидой тоо толгойе түргэн олошоруулха, ашаг үгэлтыень эрид дээшэлүүлхэ арга олгоно. Тиин мүнөө хонид колхозой эгээл олзо доход ехэтэй ажахын һалбари болонхой.

Иимэ һайн амжалта хайшан гэжэ туйлагдааб гэхэдэ, тус колхоз хонидтоо онсо анхарал хандуулһанай ашаар тооень эрид олошоруулжа, мүнөө 17500 толгой болгоо. Энээнтэй хамта хонидой үүлтэрые һайжаруулха талаар ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ. Мүнөө колхозой хониной-товарна фермэнүүдтэ 2530 нарин нооһотой, 10530 нарибтар, 4588 шэрүүбтэр нооһотой хонид тоологдоно. Иигэжэ хонидойнгоо үүлтэрые һайжаруулһанай ашаар баянголойхид гүрэндэ һайн шанартай нооһо тушаана.

Энээн тухайда колхозой түрүүлэгшэ Г. Цыденов иигэжэ хэлэнэ: «Үнгэрэгшэ жэлдэ нютагай үүлтэрэй хонин бүхэнһөө дунда зэргээр 27 түхэригэй нооһоной абтахада, меринос үүлтэрэй хонинһоо 130-аад түхэригэй нооһон гэхэ гү, али 5 дахин ехэ нооһон абтаа. Бидэ хонидые ехэнхидээ нооһоной түлөө үсхэбэрилнэ гээшэбди. Тиимэһээ ойрын 2—3 жэл соо бүхы хонидоо нарин ба нарибтар нооһотой болгохобди».

Гэхэтэй хамта, хонидой тоо толгойе олошоруулха ба ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар тус колхоздо бага бэшэ дутагдалнууд бии байна. Эдэнь юун бэ гэхэдэ, жэл бүри олон хонин гарзална, түл үсөөнөөр абтана, мүн нооһон үшөөл багаар хайшалагдана. Жэшээнь, 1955 ондо колхоз хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,1 килограмм нооһо хайшалхаар хараалһан аад, тэрэнээ дүүргэжэ шадаагүй, 556 грамм нооһо дутуу хайшалһан байна. Хамта дээрээ 45 центнер нооһон дутуу абтажа, колхозой нийтын олзо доход аяар хахад миллион түхэригөөр доошолһон байна.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхид табанжэл соо хараалһан хэмжээ-ябуулгануудаа түрүүшын жэлһээ хойшо юундэ дүүргэнэгүйб? Хараалһан хэмжээ-ябуулгануудаа саашаданъ дүүргэжэ шадаха гү, дүүргэхын тула ямар арга боломжонуудаа хэрэглэхэ ёһотойб?

Мүнөө Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 17 толгой эбэртэ бодо малтай, 78 толгой хонидтой байна. Энэ хадаа тиимэ ехэ бэшэ ха юм. Гэбэшье, колхозой нийтын мал жэл бүри үбһөөр арай гэжэ 30—35 процент хангагдана. Жэшээнь, мүнөө жэлэй үбэлжэлгын үедэ хонин бүхэндэ оройдоо 60 килограмм үбһэн хүртэжэ байна. Тиихэдэ концентрированнэ ба бусад тэжээл бүри бага.

Малажал дээрэ иимэ бэрхэшээлтэй байдалай тохёолдодогшье һаа, тэжээлэй база байгуулха асуудал энэ колхоздо тон муугаар шиидхэгдэнэ. Эндэ бии байһан арга боломжоёо хүсэд хэрэглэнэгүй. Колхозой 6000 гаран гектар сабшалангай һайн газарай—3000 гектар шахуунь уһалагдадаг юм. Гэбэшье, һүүлшын сагта баянголойхид энэ баян газарһаа ногооной өөдтэй ургаса абанагүй, бии байһан сабшалангаа бултыень хэрэглэнэгүй. Жэшээнь, 1955 ондо гектар сабшаланһаа дунда зэргээр арай гэжэ 7,4 центнер үбһэн хуряагдаа. Тиихэдэ 1800 гектар сабшалан оройдоо хуряагдаагүй үлэшэһэн байна.

Баянголой үрэжэл һайнтай газарһаа ногооной иимэ бага ургаса юундэ абтана гээшэб?

Юундэб гэхэдэ, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхид сабшалангай болон бэлшээриингээ газар һүүлэй үедэ уһалхаяа болёо, мүн хэды зуугаад гектар сабшалан һайжаруулагдаагүй дээрэһээ намагжажа ба элһэжэжэ байна.

Баян Голдо аймаг соогоо эгээл томо Харлигай уһалууриин системэ бии юм. Энээниие дүүрэн хүсөөрнь ашаглабал, 2100 гектар тарянанай ба сабшалангай газар уһалжа болохо байна. Теэд энэ системэ 1948 оной зун эндэ болоһон үертэ ехээр һандарһан юм. Энээнэй һүүлээр эндэ горьтой заһабарилга хэгдээгүй дээрэһээнь, энэ системэ хүдэлмэрилдэггүй шахуу байна. Тиин гектар бүхэнһөө 20—25 центнер эрхим шанартай үбһэ үгэдэг эндэхи хэды зуугаад гектар сабшалангай һайн газар зундаа гандажа, оройдоо 7—8 центнер үбһэ үгэдэг болошоо.

Харлигай уһалууриин системые заһабарилха тухай жэл бүри олон тогтоол абтадаг, теэд тэдэнь хооһон үгэ зугаа болохоһоо бэшэ, бодото дээрээ бэелүүлэгдэдэггүй байна. Сэхыень хэлэхэдэ, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз, Куйтунска МТС ба Баргажанай уһалууриин системэнүүдэй Управлени хоорондоо үгэеэ ойлголсодоггүй, хамтын хүсөөр дүүргэхэ, энэ тон шухала хүдэлмэриие бэе бэедээ хаялсаад байдаг юм.

Харлигай уһалууриин системэһээ гадна, Баян Голдо сабшалан ба бэлшээриие уһалдаг хадын олон горхонууд бии. Жэшээнь, Таһархай, Мухалта, Борогол, Сороон, Алхаан гэжэ газарнуудта 1700 шахуу гектар сабшалан уһалагдадаг байгаа. Теэд колхоз эдэ газарнуудаа уһалхаяа болишоо.

Баян Голдо уһалууриин шэнэ системэнүүдые бии болгожо, үшөө 4—5 мянган гектар тарянанай, сабшалангай болон бэлшээриин газар уһалха арга боломжо бии юм. Ина мүрэнэй зүүн эрьеын уужам талада мелиоративна хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха асуудалые шиидхэхээр болоо.

Хэрбээ анхан уһалагдадаг газараа бултыень уһалдаг болоод, тэрэнээ бүри ехээр үргэдхөө һаа, баянголойхид ямаршье ган гасуурһаа айнгүй, тарянанай болон ногооной үндэр ургаса абажа, нийтынгээ малые бүдүүн, шэмэтэ ба концентрированнэ тэжээлээр хүсэд хангажа шадаха байна. Энэ шухалын шухала асуудалые энэ артелиинхид заабол ойрын жэлнүүдтэ шиидхэхэ зэргэтэй

Хонидые ганса бүдүүн тэжээлээр эдеэлүүлээд, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын аргагүй байна. Хонид үбһэнһөө гадна, шэмэтэ болон концентрированнэ тэжээл эдихэ зэргэтэй. Теэд, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо тарянажалай ехэ гээгдэнги байһан дээрэһээ хонидынь иимэ тэжээлээр хангагданагүй шахуу. Тиимэһээ илангаяа хусанууд ба эхэ хонид муудажа, нооһо багаар үгэнэ.

— Хонидоо шэмэтэ болон концентрированнэ тэжээлээр эдеэлүүлэнгүйгөөр һайн шанартай нооһо ехээр абажа шадахагүйбди. Тиихэдээ, худалдажа абаһан тэжээлээр эды олон хонидые эдеэлүүлжэ байгаа һаа, олзо доход ехээр абахагүйбди. Тиимэһээ тэжээлэй культурануудые, илангаяа кукуруза, овёс ба бусадые ехээр тарижа, өөрын концентрадтай болохо гээшэ манай колхозой тон шухала асуудал мүн. Эдэ культурануудые һайнаар ургуулха хэды ехэ арга боломжотой аад, тэрэнээ хэрэглэжэ шаданагүйбди, — гэжэ колхозой түрүү хонишод хэлэнэ.

Энэнь яһала зүб. Тус колхозой тарянажал ехэ гээгдэнги байдалда оронхой. Жэлһээ жэлдэ орооһото болон тэжээлэй культурануудай бага ургаса абтана. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ гектар бүхэнһөө дунда зэргээр 4,3 центнер орооһото культурануудай ургаса абтаа. Тиихэдэ овёс болон кукурузын бүришье бага ургаса абтана. Энэ юунһээ болоноб гэхэдэ, баянголойхид тарянанайнгаа газарые муугаар уһална, тарилгые агротехническэ болзор соо, һайн шанартайгаар үнгэргэнэгүй, илангаяа ургасынгаа хойноһоо харууһа эмхидхэнэгүй. Мүн тарянанай газар үтэгжүүлхэ, тэндэ шииг нойто тогтоохо хүдэлмэри ёһо тэдыгээр ябуулагдана.

**

Нийтынгээ ажахые хүгжөөлгэдөө Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхид бага бэшэ амжалтатай. Энээнтэй хамта тэдэнэй ажал хүдэлмэридэ олон алдуу, дутуунууд бии. Баянголойхид эдэ алдуу, дутагдалнуудаа түргэн зайсуулжа, партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, хараалһан хэмжээ-ябуулгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ, баян дээрээ баян болохо байна.

О. РАДНАЕВ,
манай корреспондент.

Баргажан.

Украинска ССР. Днестрын адаг дээгүүр шэнэ хүүргэ баригдаба. КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ зорюулан социалистическэ мүрысөөндэ оролсоходоо абаһан уялгануудаа барилгашадай коллектив амжалтатайгаар дүүргээ. Энэ хүүргэ дээгүүр поезднууд, автомобильна ба бусад транспорт ябаха байна. «Мостстройн» Одесскэ управлени энэ барилгые бэелүүлһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус хүүргэ харуулагдана. ТАСС-эй фотохронико.

Һонин кружоk

Һургуулиие ажабайдалтай бүри бэхи холбоо барисаатай болгохо гэһэн зорилго КПСС-эй XX съездын Директивэнүүд соо табигдана. Энэ хадаа һурагшадые ажал хүүлжэ һургаха, ажал хэхэ дүршэл тэдэндэ олгохо ябадалда ехэ удхашанартай.

Һуралсалай жэлэй эхиндэ манай һургуулиин багшанарай коллектив һурагшадые ушар ёһо мэдэхэ журамтайгаар хүмүүжүүлхэ гэһэн зорилго табиха зуураа, «Багша болон пионерскэ организаци», «Хүүгэдэй коллективые хүмүүжүүлхэ» гэһэн хоёр асуудал зүбшэн хэлсэһэн байнабди. Удаань хүүгэдые хизаар ороноо шэнжэлхэ кружогто хабаадуулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Тиигээд һургуулидаа хизаар ороноо шэнжэлхэ булан бии болгообди.

Географиин багша түрэл хизаарайнгаа уларилые һурагшадай шэнжэлжэ һурадаг болохын түлөө ехэ юумэ хээ. Тиихэдэ биологиин багша фенологическа шэнжэлэлгэ хэхэ хүдэлмэриие хүтэлбэрилөө. Тэрэ хадаа һургуули шадарай болон бууса шадарай туршалга, гербари болон коллекци суглуулга эмхидхэнэ.

Хизаар ороноо шэнжэлхэ темэ гансахан ниитэ һургуулиин түсэбтэ бэшэ, мүн пионерскэ отрядай түсэбтэ оруулагдажа, ойдо гараха, колхоздо ошохо, аймаг, республикынгаа табанжэлэй түсэбтэй танилсаха, колхоз болон һургууляа поготоруулха, ургамалнуудай үрэһэ болон нютагай үтэгжүүлгэ суглуулха хүдэлмэри эмхидхэжэ байнабди.

Тэрэшэлэн кружогые хүтэлбэрилхэ бюро һунгагданхай. Бюро хадаа кружогой хэхэ ажалай түсэб табижа, тэрэниие бодото дээрэнь бэелүүлхэ хүдэлмэри эмхидхэнэ. Тиигэжэ, хизаар ороноо шэнжэлхэ булан, географическа талмай түхеэрэгдэһэн байна. Жэшээлхэдэ, географическа талмайн хүдэлмэриие хүтэлбэрилхын түлөө 4 хүн һунгагдаа. Тэдэнэр сагай уларил шэнжэлжэ, тэрэнэй календарь зохёоно. Тэндээ агаарай температура, һалхинай али зүгһөө бууһые, хэды шэнээн шииг нойтоной ороһые тэмдэглэнэ.

Хизаар ороноо шэнжэлхэ кружогой гэшүүд ургамалнуудай үрэһэ суглуулжа, бага гол горхонуудые, эрье жалгануудые, ажахыда ашагтай ургамалнуудые, аймагайнгаа, мүн Баян тосхон шадарайнгаа элдэб минералнуудай коллекци, хуушан мүнгэнүүдые ба бусад юумэ суглуулаа. Суглуулагдаһан минералнуудайнгаа нэрэнүүдые тодорхойлоо. Хэдэн экскурси эмхидхэгдээ.

Февралиин 20-һоо хойшо үлирэй, нарһанай, шасарганын, шэнэһэнэй, нохойн хоншоорой, хушын үрэһэнэй ургалгыень ажаглажа байнабди.

Хизаар ороноо шэнжэлэлгын материалнууд географиин, биологиин, физикын урогуудта хэрэглэгдэнэ.

Хизаар ороноо шэнжэлхэ кружогой хүдэлмэридэ гансахан һурагшад бэшэ, мүн тэдэнэй түрэлхид эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Е. Щекотова, Зэдын аймагай Баянай долоон жэлэй һургуулиин багша.

Нютаг бүриин һонин

★ Хэжэнгын аймагай Чесаныи МТС-эй дэргэдэ һаяхан участково больница нээгдэбэ. Больницын врач Мария Ивановна Ромашкина холын түүртэ, фермэнүүдээр ябажа, үбшэн хүнүүдые үзэдэг, аргалдаг байна. Гадна, ажалшадай дунда ариг сэбэр сахиха тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг юм.

С. Цыбиков.

★ Түнхэнэй аймагай колхозууд жэл ерэхэ тудам олон машинануудые абана. Үнгэрэгшэ жэлдэ аймаг дотор 13 колхозууд ашаанай ба хүнгэн машинануудые абаһан байна. Тэрэ тоодо «Путь Ленина», Хрущевой, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд 2—2 машина абаа.

И. Манзарханов.

★ Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой ангуушан Бальжинима Гомбоев 1955—56 оной агнууриин сезондо 3000 түхэригтэ ангай арһа тушаажа, даалгабаряа 300 процент дүүргэбэ. Энэ нүхэр 30-аад жэлэй туршада агнууреда ябаха зуураа, 200 холо гаран шоно бариһан байха юм.

К. Доржиев.

Великобританиин Премьер-Министр Антони Иден Г. М. Маленковтой уулзаба

ЛОНДОН, мартын 19. (ТАСС). Великобританиин Премьер-Министр Антони Иден Лондондо ошоод байһан СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Г. М. Маленковтой мүнөөдэр уулзаа. СССР-һээ Великобританида байдаг посол Я. А. Малик хөөрэлдөөндэ хабаадалсаа.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй онсо сесси һаяар нээгдэхэнь

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретариадай мэдээсэһэнэй ёһоор, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй онсо сесси 1956 оной апрелиин 5-да Стокгольмдо нээгдэхэ байна. Буу зэбсэг хуряаха ба атомна зэбсэг хорихо тухай асуудалые сесси зүбшэн хэлсэхэ юм.

(ТАСС).

КНР-тэ Баоцзи-Чэнду гэһэн түмэр зам барилга

ПЕКИН, мартын 19. (ТАСС). Баоцзи-Чэнду (Баруун Хитад) гэһэн 680 километр утатай түмэр замай баригдажа байһан тухай Синьхуа агентство мэдээсэнэ. Ороной хойто ба урда талын хубинуудай хоорондуур зурын гарадаг Циньлин хүбшэ дээгүүр энэ шэнэ түмэр зам гараха юм. Зам заһалга хоёр талаһаа нэгэн доро хэгдэжэ байнхай. Шэнэ замай барилгые хараалагдаһан болзорһоонь һураггүй урид дүүргэхэ гэһэн уялга барилгашад абаа.

Баоцзи-Чэнду гэһэн түмэр замай хойто талын участогта электровозууд ябаха юм.

СССР Индидэ туһаламжа үзүүлнэ

«Хиндустан Таймс» гэжэ газетэ иигэжэ мэдээсэнэ. Фармацевтическэ промышленностиие хүгжөөлгэдэнь Индидэ туһаламжа үзүүлхые Советскэ правительство дурадхаа гэжэ Индиин арадай палатын заседани дээрэ индийскэ промышленностиин министр Канунго мэдүүлээ. Нютагай фармацевтическэ промышленностиие шэнжэлжэ үзэхын ба тэрэниие хүгжөөхэ түсэб зохёохын тулада Советскэ правительство хэдэн мэргэжэлтэдые Индидэ эльгээгээ гэжэ Канунго хэлээ.

(ТАСС).

Ирэн Жолио-Кюри наһа бараба

Французска олониитын мэдээжэ ажал-ябуулагша, ехэ эрдэмтэ—физик, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гэшүүн г-жа Ирэн Жолио-Кюри мартын 16-най һүни наһа бараа. (ТАСС).

Венгридэ уһанай үер болобо

БУДАПЕШТ, мартын 18. (ТАСС). Дунай мүрэнэй халижа уһанай үер болоһонһоо уламжалан хохидолдо ороһон хүн зондо али бүхы туһаламжа үзүүлхэ уряатайгаар Венгерскэ ажалшадай партиин Центральна Комитедэй ба ВНР-эй Министрнүүдэй Соведэй арадта хандаһан хандалга эндэ толилогдоо.

Буу зэбсэг хуряаха талаар ООН-эй Комиссиин Подкомитедэй хүдэлмэри дахяад эхилээ

ЛОНДОН, мартын 19. (ТАСС). Буу зэбсэг хуряаха талаар ООН-эй Комиссиин Подкомитедэй хүдэлмэри Лондондо дахяад эхилбэ. Советскэ Союзай зүгһөө СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Нэгэдэхи орлогшо—А. А. Громыко, США-гэй түлөөлэгшэ—Гарольд Стассен, Англиин түлөөлэгшэ—Гадаадын Хэрэгүүдые эрхилхэ гүрэнэй министр Антони Наттинг, Франциин түлөөлэгшэ—Жюль Мок, Канадын түлөөлэгшэ—Канадаһаа Англида байдаг верховно комиссар Норман Робертсон Подкомитедэй хүдэлмэридэ хабаадана.

Подкомитедэй хүдэлмэри хаалтатайгаар үнгэрхэ юм гэжэ Англиин түлөөлэгшэ Наттинг Подкомитедэй заседаниие нээхэдээ мэдээсээ. Буу зэбсэг хуряаха асуудал шиидхэлгэ уласхоорондын бусад шухала асуудалнуудые гуримшуулгада ехэ удхашанартай гэжэ өөрынтөө үгэ соо тэрэ тэмдэглээ. Буу зэбсэг хуряаха асуудалаар үгээ ойлголсожо шиидхэбэри гаргахые Подкомитедтэ ородог табан гүрэнэй түлөөлэгшэд оролдохо бэзэ гэжэ найдажа байһанаа үгынгөө түгэсхэлдэ Наттинг элиишэлэн мэдүүлээ.

Италида забастовочно хүдэлөөн болоно

РИМ, мартын 19. (ТАСС). Өөһэдынгөө эрхые хамгаалан Италиин промышленностиин элдэб һалбаринуудай хүдэлмэришэд үсэд шанга тэмсэл хэнэ.

Варездэ хэдэн заводуудай хүдэлмэришэд забастовко хэжэ, салин хүлһэ нэмээхэ эрилтэ табиһан байна.

Леньянодо (Милан провинци) машина бүтээлгын «Този» гэжэ заводой хүдэлмэришэд 7 үдэр соо забастовко хэжэ, өөһэдынгөө эрилтэнүүдые хангуулха тухай хэлсээ хэжэ эхилхыень заводойнгоо эздые баадхаа. Хүдэлмэришэд хадаа салин хүлһэ нэмээхэ, доторой комиссинуудай (предприятида хүдэлмэришэдэй һунгадаг органуудай) гэшүүдые хашалга мүрдэлгэ зогсоохо эрилтэ хэһэн байна.

130 хүдэлмэришэниие ажалһаань гаргаха, хүдэлмэриин сагые 500 хүдэлмэриин үдэрөөр богони болгоод, тэрэнэй зэргээр салингынь хороохо гэһэн шиидхэбэри эздэйнгээ гаргаһанда буруушаалгын тэмдэг болгон Генуэдэхи сахарна «Эридания» гэжэ заводой хүдэлмэришэд забастовко соносхоо.

Һүүлэй үедэ үшөө хэдэн городуудта забастовконууд болоо.

Лаостохи правительственна кризис

ХАНОЙ, мартын 18. (ТАСС). Лаостохи правительственна кризис үргэлжэлһөөр. Вьен-Тьянһаа (Лаосой столица) абтаһан мэдээнэй ёһоор, урдын премьер-министр Катай правительство байгуулха оролдолго гаргаад, дахяад урагшагүйдөө. Правительство байгуулха даалгабари принц Суван Фумда хоёрдохёо даалгагдаа.

Катай яахадаа урагшагүйдөөб гэхэдэ, тэрэнэй 15 һарын турша соо ябуулһан дотоодын ба гадаадын политическэ хараа шэглэл лаотянска арадай национальна интересүүдтэ, тэдэнэй хуулита хүсэл эрмэлзэлгэдэ тааралдадаггүй юм. Индо-Хитад тушаа Женевскэ хэлсээн эбдэгдэдэг, Патет-Лаогой частьнуудта саг үргэлжэ добтолгонууд хэгдэдэг, эзэрхэг түримхэй бүлэглэл бологшо СЕАТО-до Лаосые оруулха гэһэн һэдэлгэ хэгдэдэг байгаа гэжэ вьетнамска информационно агентство тэмдэглэнэ.

Энэ хараа шэглэлынь ороной политическэ, экономическа ба культурна бүхы ажабайдалда муугаар нүлөөлһэн дээрэһээ арадай зүгһөө ехээр буруушаагдаһан байна. Энээниень юун гэршэлнэб гэхэдэ, уласхоорондын комиссиин нэрэ дээрэ хэдэн олон мянган бэшэгүүд эльгээгдээ, хашалта хэһээлтэ ба террор хэхэ политикые буруушааһан, Патет-Лаогой частьнуудта эсэргүү сэрэгэй ябуулгануудые зогсоохые, мүн Женевскэ хэлсээнэй ёһоор Лаосто политическэ асуудалнуудые гуримшуулхые эриһэн бэшэгүүд орон дотор тараагдана. Правительствын политикые хубилгахые хэдэн политическэ партинууд эридэг байха юм. Бэеэ даанхайшуулай партиһаа, Лаосой национальна союзһаа ба демократическа партиһаа һунгагдаһан депутадууд Лаосой национальна суглаан дээрэ һаяхан блок байгуулаа. Энэ блок хадаа премьер-министрын тушаалда Катайе һунгахые арсаһан, тэрэнэй ябуулдаг политикые, тусхайлбал, Патет-Лаогой частьнуудта эсэргүүсэдэг политикые өөрынгөө декларацн соо буруушааһан байна.

Лаотянска арад хадаа урда тээнь ябуулагдажа байһан политикые шууд эсэргүүсэн буруушаана. Энэ хадаа Лаосто удаан саг соо үргэлжэлжэ байһан правительственна кризисэй шалтагаанинь болоно гэжэ вьетнамска информационно агентство мэдүүлнэ.

Алжиртахи дайн байлдаан

Франс Пресс агентствын дамжуулһанай ёһоор, французска сэрэгүүд Алжиртахи Лафайетт шадар восстани хэгшэдтэ эсэргүү ехэ байлдаа мартын 16-да хээ. Энэ байлдаан бүхэли үдэрэй турша соо үргэлжэлөө. Французска талаһаа авиаци хэрэглэгдээ. Багцаамжын мэдээнэй ёһоор, энэ байлдаанай үедэ 107 алжирец алуулаа, олон хүн шархатаа.

(ТАСС).

Малайе СЕАТО-до татан оруулха һэдэлгэ хэгдэнэ

НЬЮ-ЙОРК, мартын 18. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор ерэхэ жэлдэ бэеэ даанхай байдалтай болоһонойнь һүүлээр Малайе СЕАТО-до оруулха тухай асуудалые Австралиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Кэзи Малайска федерациин главна министр принц Абдул Рахмантай һаяхан Куал-Лумпурта (Малайска федерациин столица) зүбшэн хэлсээ.

Советскэ штангистнүүд[...] гайхамшагта амжалтанууд

Москвада «Крылья Совет[...] жэ спортивна нэгэдэлэй кл[...] ороной эгээн бүхэ штангист[...] мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Энэ [...] сөөндэ хүндэ атлетикын хэд[...] тернууд хабаадалсажа, гайх[...] та амжалтануудые харуулба.

Минск городой түлөөлэгшэ [...] бэетэй атлет Е. Новиков хоёр[...] раа штанг үргэхэдөө, бүх[...] шэнэ рекорд туйлаа. Тэрэ [...] лограмм шэгнүүртэй штанг [...] байна.

Мүн Ф. Богданов (Лен[...] һайн амжалта туйлаа. Тэрэ [...] зүйлэй спортоор мүрысэхэд[...] килограмм 500 грамм үргэж[...] тээнь туйлагдаһан бүхэсою[...] кордые 5 килограммаар үлүү[...]

Москвич Т. Ломакин класс[...] гурбан зүйлэй спортоор бүх[...] шэнэ рекорд туйлаа. Тэрэ [...] лограмм 500 грамм үргөө [...] али өөрынгөө тогтооһон С[...] рекордые 2 килограмм 500 [...] маар үлүүлһэн байна.

(ТА[...]

Ороной эгээн бэрх[...] теннисистнүүдэй мүры[...]

Москвагай «Динамо» гэж[...] тральна стадион дээрэ теннис[...] гэргэгдэһэн бүхэсоюзна мү[...] һаяхан дүүрэбэ. Энэ мүры[...] Москвагай, Ленинградай, [...] ньш, Белоруссиин, Грузиин, [...] ниин, Литвын, Латвиин, Эс[...] болон бусад союзна республи[...] дай эгээн бэрхэ теннисистнүү[...] баадалсаа. Тус мүрысөөн 1[...] үргэлжэлөө.

Эрэшүүлэй дундаһаа: ороно[...] пион, спортын мастер Серге[...] реев—нэгэдэхи, Ленинградай [...] Калининай нэрэмжэтэ полите[...] скэ институдые дүүргэгшэ [...] мир Кизеветтер—хоёрдохи, М[...] гай В. В. Куйбышевай нэрэ[...] инженерно-барилгын инст[...] студент Юрий Панков гур[...] һуури эзэлээ.

Эхэнэрнүүдэй дундаһаа: Ве[...] липпова (Москва) — нэгэдэ[...] луу теннисистка Евгения [...] (Москва)—хоёрдохи, ороной[...] пионка Лариса Преображен[...] гурбадахи һуури эзэлээ.

(ТА[...]

Эхэнэр-радиооператорну[...] бүхэсоюзна мүрысөө[...]

ДОСААФ-эй эхэнэр-ради[...] торнуудай бүхэсоюзна мү[...] һаяхан үнгэргэгдэбэ.

Москвагай радиодурла[...] спортын мастернууд Зинаида [...] Галина Патко гэгшэд мүры[...] үедэ дамжуулагдаһан радио[...] нуудые шадабаритайгаар [...] абаһан байна.

Тэрэшэлэн туд тудтаа түр[...] ри эзэлхын түлөө үнгэргэгд[...] рысөөндэ Москвагай мех[...] заводой техник-залуу спорт[...] Тамара Лукас өөрынгөө м[...] шадабариие харуулаа. Тэрэ [...] соо дамжуулагдаһан 60, 90, 1[...] дэгүүдтэй радиограмма [...] абаа.

Мүн 5-дахи барилгын у[...] ниин маляр, Москвагай го[...] радиоклубай гэшүүн Неля [...] кина һайн амжалта туйлаа.

(ТА[...]

ҮБЭЛЭЙ СПОРТЫН ЗАРИМ ДҮНГҮҮД

Партиингаа XX съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула манай республикын физкультурна организацинууд болон һайндуранай спортивна обществонууд үбэлэй спортивна сезондо бага бэшэ хүдэлмэри хээ. Үбэлэй спортивна сезоной эхинһээ хойшо санаар, конькигаар, гимнастикаар, хүндэ атлетикээр, бүмбэгэтэй хоккейгээр, шатараар, боксоор, футболоор олон зониие хабаадуулһан мүрысөөнүүд үнгэргэгдөө. Һургуулинуудай үбэлэй амаралтын үедэ республика соо түрүү һуури эзэлхын түлөө хэдэн мянган һурагшадай хабаадалгатайгаар санаар ба конькигаар мүрысөөн болоо һэн.

Боксоор городой түрүү һуури эзэлхын тула зуу гаран эрэшүүлэй хабаадалгатайгаар энэ оной январиин һүүл багаар гурбан хоногой турша дотор мүрысөөн болоһон байна. Хатуу шанга тэмсэлэй һүүлээр городойнгоо чемпионуудай нэрэ зэргые ургажа ябаһан залуу спортсменүүд Бадмаев, Шибанов, Посохов, Бельгаев, Семенов, Голубев, Атарханов, залуушуулай дунда Козулин ба бусад эзэлһэн байна.

1955 оной декабрь һарада республика дотор түрүү һуури эзэлхын түлөө гимнастикаар, хүндэ атлетикээр мүрысөөн боложо үнгэрөө һэн. Энэ мүрысөөндэ «Буревестник», «Урожай», «Динамо» гэжэ һайндуранай спортивна обществонуудай спортсменүүд, тэрэшэлэн 9-дэхи һургуулиин, Улан-Удын горОНО ба райОНО-гой гимнастнууд хабаадалсаа. Энэ мүрысөөндэ эхэнэрнүүдэй дунда «Буревестник» гэжэ спортобществын гэшүүд Ильина, Алексеева, хоёрдохи разрядтай эрэшүүлэй дунда Агудин (ПВЗ-гэй «Локомотив» гэжэ спортобщество) илажа гараа. Гурбадахи разрядтай эрэшүүлэй дунда «Буревестнигэй» түлөөлэгшэд Михайлов Куликов хоёр нэгэдэхи ба хоёрдохи һуури хубаажа абаа. Командаарнь хараад үзэхэдэ, «Динамо» нэгэдэхи һуури, «Буревестник» хоёрдохи һуури эзэлһэн байна.

Үнгэрэгшэ үбэлэй сезондо санаар ба конькигаар мүрысөөн эмхитэйгээр үнгэрбэ. Профсоюзуудай областной Соведээр үнгэргэгдэһэн спартакиадада хүдэлмэришэн залуушуул ба һуралсалай газарнуудай студентнүүд урда урдынхиһаа олоор хабаадалсаба.

Конькигаар ба санаар үнгэргэгдэһэн республиканска спартакиадада «Буревестник» гэжэ һайндуранай спортивна обществын эхин шатын 37 коллективүүдэй 300 тухай физкультурнигууд хабаадалсаба. Эрэшүүлэй дунда залуу конькишан Леонид Бердников, эхэнэрнүүдэй дунда Валентина Белых гэгшэд илажа гараа.

Санаар болоһон мүрысөөндэ дээдэ һургуулинуудай физкультурна коллективүүдэй дунда зооветеринарна институдай спортсменүүд, бусад һургуулинуудай коллективүүдэй дунда кооперативна техникумэй команда нэгэдэхи һуури эзэлээ.

Хүдөөгэй физкультурна коллективүүдэй дунда мүрысөөндэ һайнаар бэлдэһэн Яруунын аймагай команда санаар урилдаанда нэгэдэхи һуури эзэлээ. Хориин аймагай команда хоёрдохи һуурида гараа.

10—15 километрын газарта санаар урилдаанда санашад Черниговский Воронцов хоёр түрүүн ерээ. 3—5 километртэ эхэнэрнүүдэй дундаһаа спортоор оло дахин республикын чемпион болоһон Лиза Гармаева, 10 километртэ залуу спортсменка Лопатина эрхим һайн дүнгүүдые туйлаа.

14 аймагуудһаа ерэһэн зуу гаран физкультурнигууд «Колхозник» гэжэ хүдөөгэй спортсменүүдые нэгэдүүлдэг обществын түрүү һуури эзэлхын түлөө гурбан удэр мүрысэбэ. Хүдөөгэй физкультурнигуудай мэргэжэлэй улам ургажа байһаниие энэ мүрысөөн харуулаа. 18—30 километртэ санаар урилдахадаа Закаменай, Яруунын, Хойто-Байгалай, Түнхэнэй ба бусад холын аймагуудай санашад бага бэшэ амжалта туйлаа.

Санаар болоһон мүрысөөнэй дүнгүүдые командаарнь хараад үзэхэдэ, мүрысөөндэ һайнаар бэлдэһэн Мухаршэбэрэй аймагай команда республика дотор нэгэдэхи һуури эзэлжэ гараа. Энэ командада БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура ба спортын комитедэй дамжуулгын шан барюулагдаба. Заиграйн аймагай команда—хоёрдохи, Түнхэнэй команда—гурбадахи һууринуудые эзэлээ.

«Динамын» каток дээрэ хоёр үдэрэй турша соо конькигаар мүрысөөн боложо, «Буревестник» обществын физкультурнигууд һайн дүнгүүдые туйлаһан байна. Эхэнэрнүүдэй дунда энэ обществын спортсменка Ожигова, эрэшүүлэй дунда Бердников республикынгаа 1956 оной чемпионууд болоо.

Командаарнь абаад харахада, конькигаар нэгэдэхи һуури «Буревестник», хоёрдохи һуури—«Локомотив» эзэлээ. Ажалай резервнүүдэй болон Городогой команданууд мүн лэ һайн амжалтануудые туйлаа.

Һүүлэй үедэ манай спортсменүүд зональна мүрысөөнүүдтэ амжалтатайгаар хабаадалсадаг болоо. Жэшээлхэдэ, «Буревестнигэй» конькишад Иркутскда болоһон зональна мүрысөөндэ нэгэдэхи һуури эзэлээ, «Локомотивай» конькишад мүн зональна мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлбэ. Спортын мастер Василий Еременко «Локомотив» обществын Центральна Соведэй чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө.

Республикымнай шатаршад Сумкин, Мельников Иркутскда үнгэргэгдэһэн зональна мүрысөөндэ 3—4 һуури хубаажа абаад, шатараар РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө бэлэдхэлэй нааданда хабаадалсаха эрхэ олоһон байна.

Баскетболистнууд, волейболистнууд, хүндэ атлетигууд Владивостогто, Хабаровскда болоһон мүрысөөндэ хабаадалсаа.

Иигэжэ үбэлэй спортивна хүдэлмэриин зарим тэды һайжараашье һаань, үшөө ехэ дутуу дунданууд бии.

Зарим аймагуудта, физкультурын обществонуудта, коллективүүдтэ спортивна мүрысөөн муугаар эмхидхэгдэнэ. Залуушуул физкультурна хэмжээ-ябуулгануудта үшөөл үсөөнөөр хабаадуулагдана. Манай спортсменүүд спортивно-техническэ мэргэжэлээ һулаар дээшэлүүлнэ. Физкультурна эхин шатын организацинууд бэхижүүлэгдэнэгүй.

Физкультурна хүдэлмэриин гол дутуунь юуб гэхэдэ, манай зарим хүтэлбэрилэгшэд гансал мүрысөөндэ анхаралаа хандуулаад, городой болон хүдөөгэй бүхы залуушуулые ниитэ-физкультурна хүдэлмэридэ, тэрэ тоодо олон янзын спортоор һуралсалай-тренировочно занятида, ГТО-гэй нормонуудые үгэлгэдэ хабаадуулнагүй.

ГТО, БГТО гэжэ значогуудые абахын тула мүрысөөн үбэлэй сагта хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэнэ. Энэ талаар «Урожай», «Динамо», «Спартак» гэжэ спортивна обществонууд, Хэжэнгын, Закаменай, Сэлэнгын аймагай физкультурын комитедүүд горьтойхон гээгдэлдэ ороо. Теэд Улан-Удын физкультурын городской комитет, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура ба спортын комитет зохихо хэмжээ эбангүй байшоо.

Нютағай ба ой модоной промышленностиин предприятинууд дээрэ, шэлэй завод, механлит заводто физкультурын хүдэлмэри орхигдошонхой шахуу. Теэд иимэ байдалда хэншье анхаралаа табинагүй, профсоюзна, комсомольско олонхи организацинууд спортдо ажалшадые хабаадуулха талаар юушье хэнэгүй.

Хэжэнгын, Сэлэнгын, Зэды[...] байкальска ба бусад аймг[...] мууд физкультурын комит[...] бодото туһаламжа үзүүлнэ[...] дээндэ материальна база ба[...] хэрэгтэ анхаралаа ханду[...] Илангаяа колхозуудта физ[...] на хүдэлмэри муугаар ябу[...]

Арад зоной дунда физку[...] хүдэлмэри һайжаруулха, ф[...] турын комитедүүдтэ саг үр[...] туһаламжа үзүүлхэ тон шуха[...] на. Энээн тушаа КПСС-эй X[...] дын материалнууд соо ха[...] Юуб гэхэдэ, физкультурна [...] ри хадаа ажалшадые ком[...] ческээр хүмүүжүүлгын зай[...] нэгэ хуби болоно. Ком[...] ско, профсоюзна болон ф[...] турна организацинууд ажа[...] дунда, илангаяа залуу[...] һурагшадай дунда физк[...] ба спортын хүдэлмэри үргэ[...] сатайгаар ябуулха ёһотой. [...] ерэхэ жэлдэ болохоёо [...] СССР-эй арадуудай спарта[...] хүсэн түгэлдэрөөр бэлдэхэ [...]

Коммунистическэ партиин[...] скэ правительствын саг үр[...] анхаралда харюу болгожо, [...] ликымнай физкультурнигу[...] тивно-техническэ мэргэжэ[...] шэлүүлхэ хэрэгтэ шэнэ а[...] туйлаха, физкультура ба [...] бүхы һурагшадые, залуушу[...] баадуулха бэзэ гэжэ найд[...]

М. МИХАЙ[...]

Редакторай ор[...] О. ГОМБО[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-22, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, партийной жизни, сельского хозяйства —47-59, пропаганды и переводов [...] культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская —32-67, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00718. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №